

FCG.

MDI

Part of FCG.

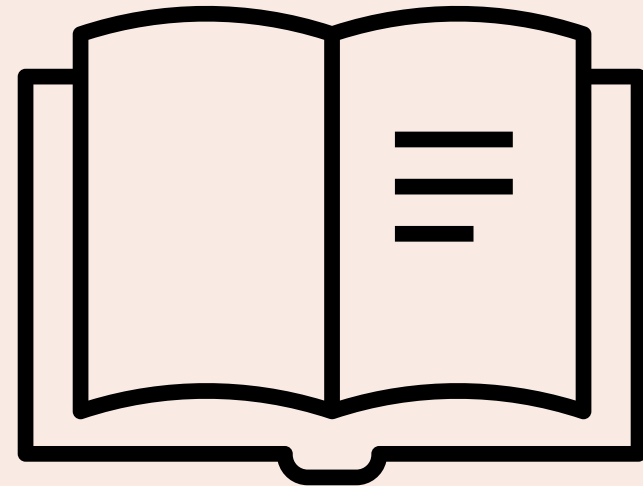
17.3.2025

Savonlinnan tilannekuva 2025

FCG Finnish Consulting Group Oy

Tilannekuvan sisältö

- Demografia ja asuminen
- Elinkeinorakenne ja työssäkäynti
- Veto- ja pitovoima
- Johtopäätökset

Keskeistä sanastoa aihepiirin kannalta

- **Luonnollinen väestönlisäys** = syntyneiden ja kuolleiden erotus. Toimialan määrittelyssä käytetään Tilastokeskuksen toimialaluokitusta.
- **Kuntien välinen nettomuutto** = kuntien välisen tulo- ja lähtömuuton erotus.
- **Nettomaahanmuutto** = maahan- ja maastamuuton erotus.
- **MDI:n väestöennuste 2040** = väestöennuste on tehty kaikille kunnille. Ennusteessa on neljä vaihtoehtoista skenaariomallia (perusura, korkea maahanmuutto, vähäinen maahanmuutto ja hyvin vähäinen maahanmuutto) ja ennuste eri ikä- ja kieliryhmille. Kotimaisia kieltä puhuvien ja vieraskielisten kehitystä on ennakoitu erikseen.
- **Asuntokunta** = asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Väestön keskusrekisterin mukaan vakinaisesti laitoksissa kirjoilla olevat, asunnottomat, ulkomailla ja tietymättömissä olevat henkilöt eivät väestölaskennassa muodosta asuntokuntia.
- **Toimiala** = työllisten pää- ja sivutyölle määritellään toimiala työnantajan toimipaikan tai oman yrityksen toimialan mukaan.
- **Työllisyysaste** = työllisten osuus saman ikäisestä väestöstä. Työssäkäyntitilastossa työllisyysaste lasketaan 18–64-vuotiaasta väestöstä.
- **Työttömyysaste** = työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta, eli työllisistä ja työttömistä. Työssäkäyntitilastossa työttömyysaste lasketaan 18–64-vuotiaasta työvoimasta.
- **Pendelöinti** = pendelöinnillä (sukkuloinnilla) tarkoitetaan työssäkäyntiä oman asuinalueen ulkopuolella.
- **Eläköitymispaine** = kuvaa työllisten osuutta, jotka ovat siirtymässä eläkeikään (yli 64-vuotiaat).
- **Pääasiallinen toiminta** = kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ryhmät voidaan edelleen jakaa alaryhmiin.

FCG.

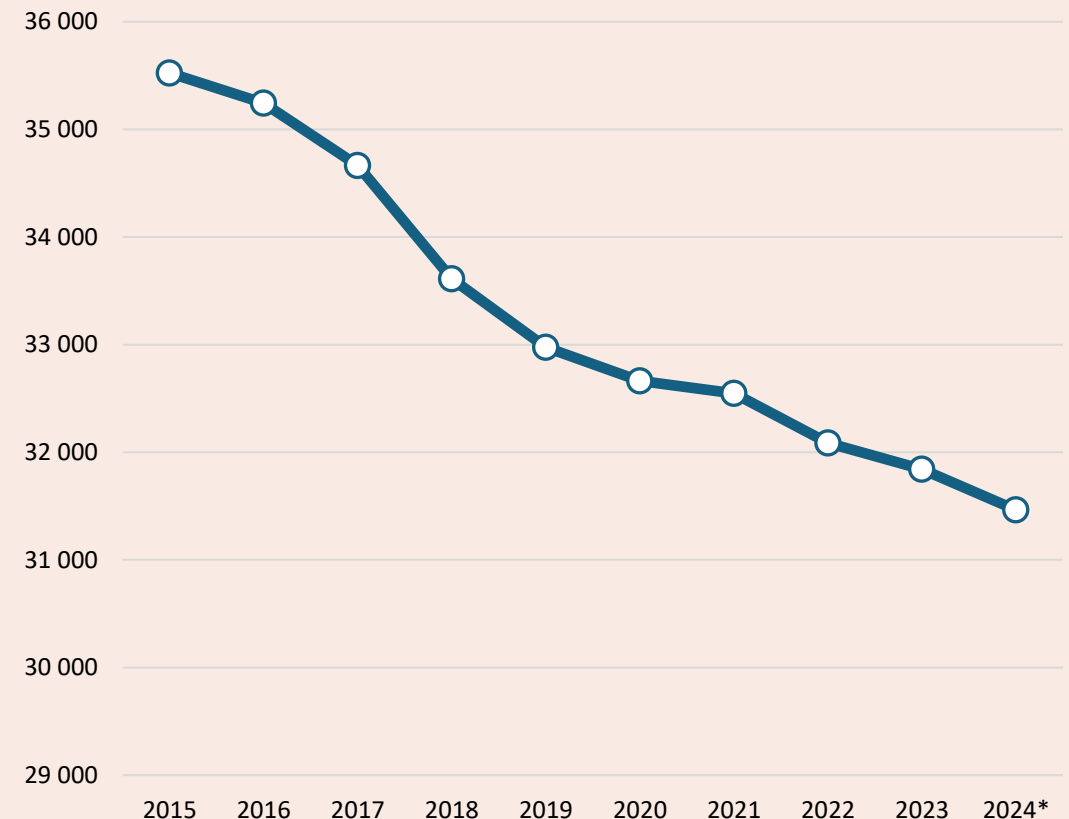
1. Demografia ja asuminen

Toteutunut väestönkehitys

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan toteutunutta väestönkehitystä vuosien 2015-2024 aikana. Seuraavalla dialla on tarkasteltu Savonlinnan väestönkehitystä suhteessa muutamiin verrokkikaupunkeihin.

- **Savonlinnan väestö väheni voimakkaasti vuosien 2015-2024 aikana.** Savonlinnan väkiluku laski yhteensä noin 4 060 henkilöllä eli 11,4 prosentilla vuosien 2015-2024* aikana. Laskua tapahtui vuosittain keskimäärin 406 henkilöllä.
- Haastavin väestönkehitys ajoittuu vuosiin 2016-2019, jolloin väkiluku laski poikkeuksellisen nopeasti. **2020-luvulla väestön supistuminen on ollut yhä merkittävää, mutta selvästi vuosia 2015-2019 maltillisempaa.**
- Kaupungin väestönmuutos oli myös koko maan mittakaavassa raju, väestö väheni vuosina 2015-2024 määrällisesti mitattuna kolmanneksi eniten.
- **Savonlinnan väestön supistuminen oli myös saman kokoluokan seutukaupunkeihin verrattuna suurta** (ks. seuraava dia). Huomionarvoisesti tätä selittää etenkin vuosien 2016-2019 haasteellinen kehitys; 2020-luvun kehitys ei ole ollut erityisen haasteellista suhteessa verrokkeihin.

Väestönkehitys 2015-2024*

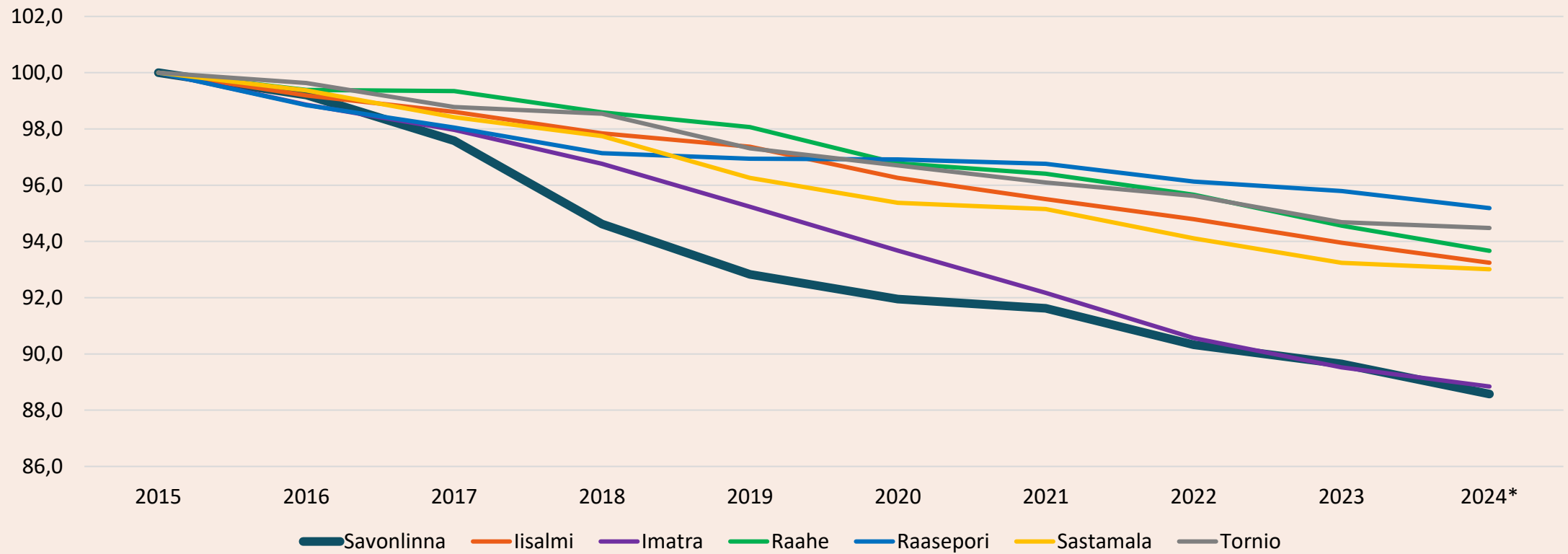

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: väestörakenne

*Ennakkotieto

Savonlinnan ja verrokkikuntien toteutunut väestönkehitys

Väestönkehitys 2015-2024*, indeksi 2015=100

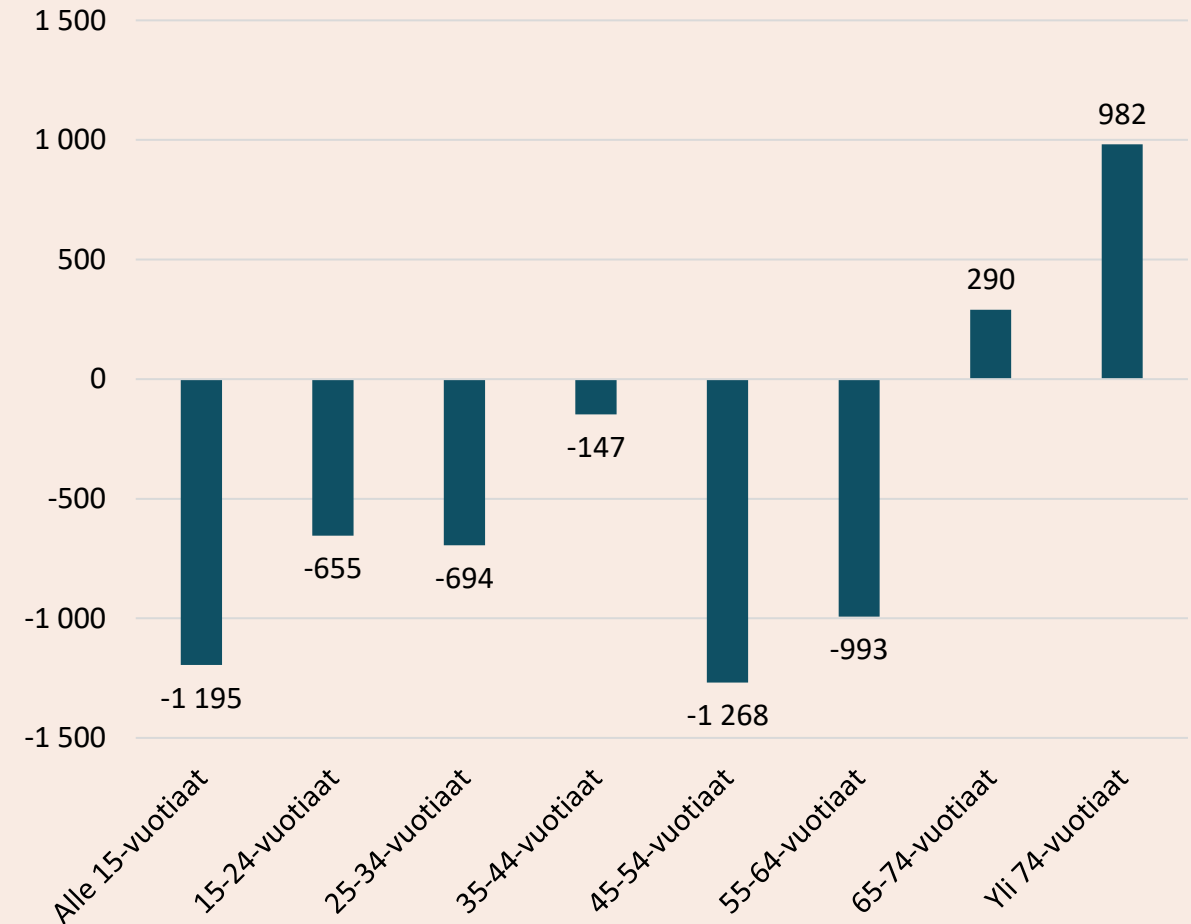
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: väestörakenne

Väestön ikärakenne ja ikärakenteen muutos

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan ikärakenteen muutosta vuosien 2015-2023 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu tarkemmin ikärakennetta

- **Lasten määrä on vähentynyt Savonlinnassa voimakkaasti vuosien 2015-2023 aikana.** 0–14-vuotiaiden eli lasten osuus väestöstä laski 2,3 prosenttiyksiköllä ja määrä noin 1 200 henkilöllä eli 26,1 prosentilla vuosien 2015-2023 aikana.
- **Myös työikäisten kehitys jäi kaupungissa haastavaksi.** Savonlinnan 15–64-vuotiaiden eli työikäisten osuus väestöstä laski 4,9 prosenttiyksiköllä ja määrä noin 3 760 henkilöllä eli 17,8 prosentilla vuosien 2015-2023 aikana.
- **Eläkeikäinen väestö kasvoi Savonlinnassa nopeasti vuosien 2015-2023 aikana, huolimatta koko väestön vähenemisestä.** Savonlinnan yli 64-vuotiaiden eli eläkeikäisten osuus väestöstä kasvoi 7,2 prosenttiyksiköllä ja määrä kasvoi noin 1 270 henkilöllä eli 13,0 prosentilla vuosien 2015-2023 aikana. Kasvua tapahtui etenkin yli 74-vuotiaiden ryhmässä.
- **Toteutuneen kehityksen seurauksena kaupungin ikärakenne on selvästi maan keskitasoa vanhempi ja iäkkäämpi kuin keskimääräisessä seutukaupungissa.**

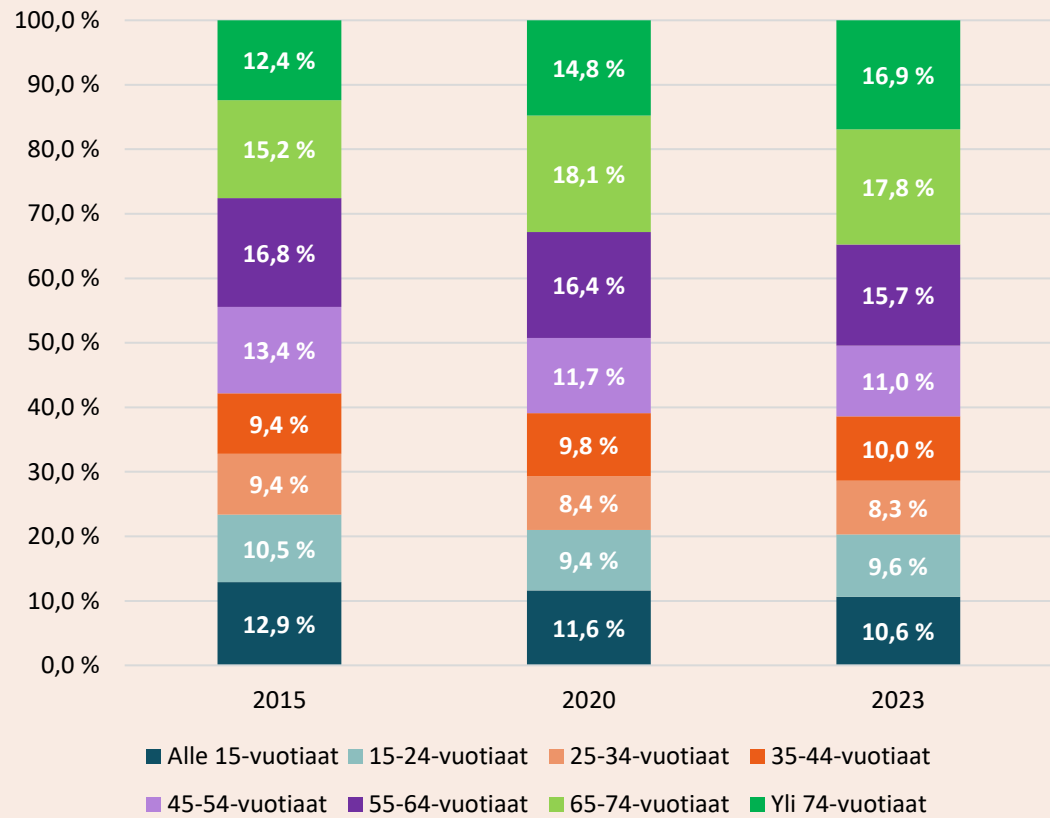
Väestönmuutos ikäryhmittäin 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: väestörakenne

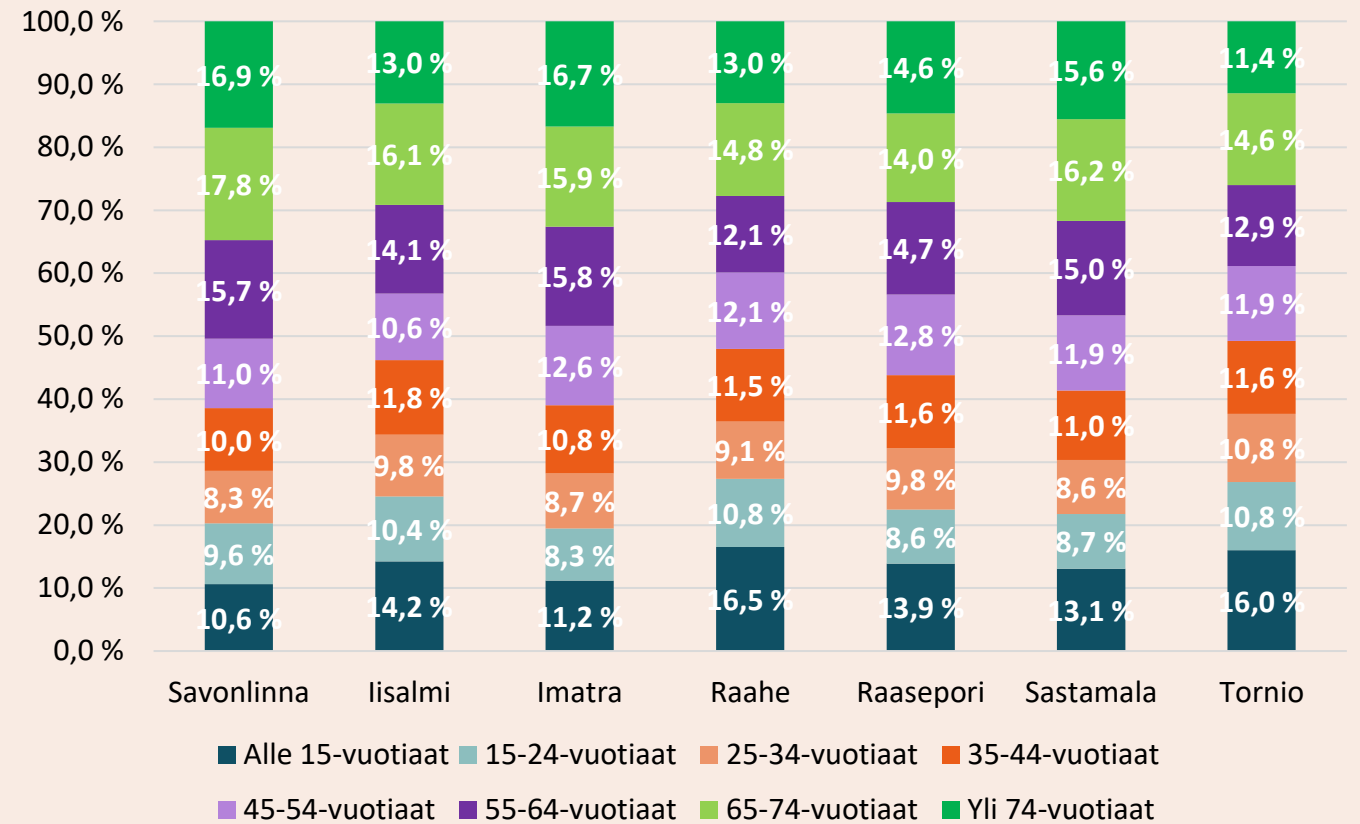
Väestön ikärakenne tarkemmin

Väestön ikärakenne 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: väestörakenne

Väestön ikärakenne 2023

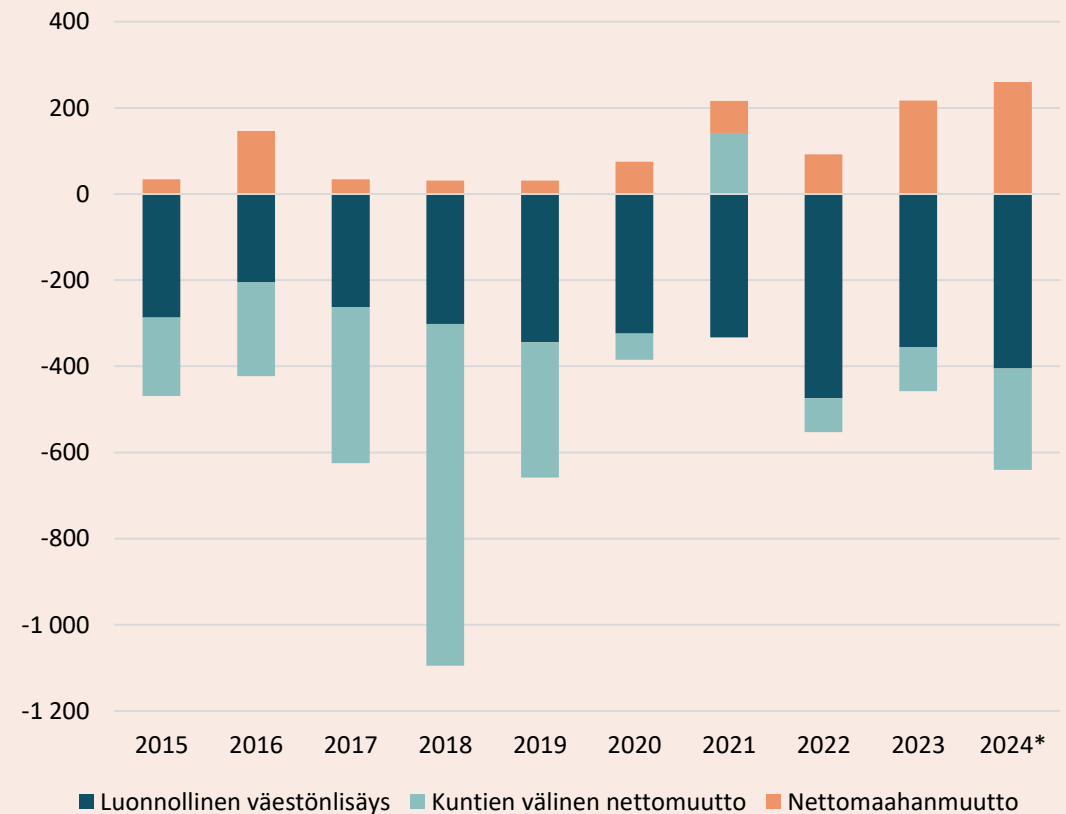

Väestönkehityksen osatekijät

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan väestönkehityksen osatekijöitä vuosien 2015-2024 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu Savonlinnan väestönkehityksen osatekijöitä suhteessa verrokkikaupunkeihin.

- **Savonlinnan väkiluvun laskun taustalla on erittäin negatiivinen luonnollinen väestönlisäys sekä muuttotappiot maan sisäisestä muuttoliikkeestä.**
- **Luonnollinen väestönlisäys (syntyneet – kuolleet)** vähensi kaupungin väestöä noin 3 290 henkilöllä vuosien 2015-2023 aikana. Väestönlisäys on kasvanut entistä negatiivisemmaksi viime vuosien aikana johtuen syntyvyyden voimakkaasta laskusta.
- **Kuntien välinen nettomuutto (tulomuutto – lähtömuutto)** vähensi kaupungin väestöä noin 2 210 henkilöllä ajanjakson aikana. Muuttotappiot laskivat 2020-luvun ensimmäisinä vuosina verrattuna 2010-luvun loppupuoleen nähden ja vuonna 2021 kääntyivät jopa positiiviseksi. Vuoden 2024 ennakkotietojen mukaan muuttotappiot olivat kuitenkin jälleen varsin suuret.
- **Nettomaahanmuutto (maahanmuutto – maastamuutto)** kasvatti kaupungin väestöä noin 990 henkilöllä vuosien 2015-2024 aikana. Maahanmuutosta saadut muuttovoitot ovat kasvaneet etenkin viime vuosien aikana johtuen ukrainalaisten kotikuntavalinnoista sekä työperäisen maahanmuuton kasvun myötä.
- **Verrokkikaupunkeihin verrattuna kaupungin haasteena on etenkin poikkeavan suuret muuttotappiot sekä negatiivisempi luonnollinen väestönlisäys.**

Väestönkehitys osatekijöittäin 2015-2024*

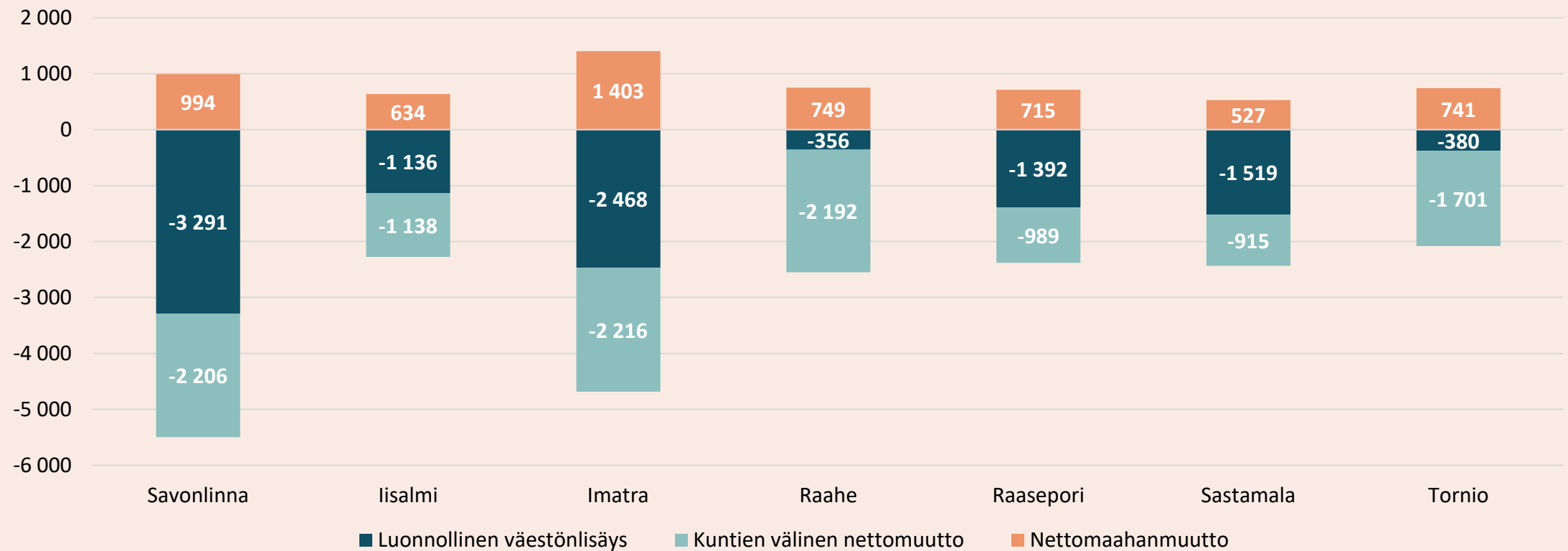

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: muuttoliike

*Ennakkotieto

Savonlinnan ja verrokkikuntien väestönkehityksen osatekijät

Väestönkehitys osatekijöittäin 2015-2024*

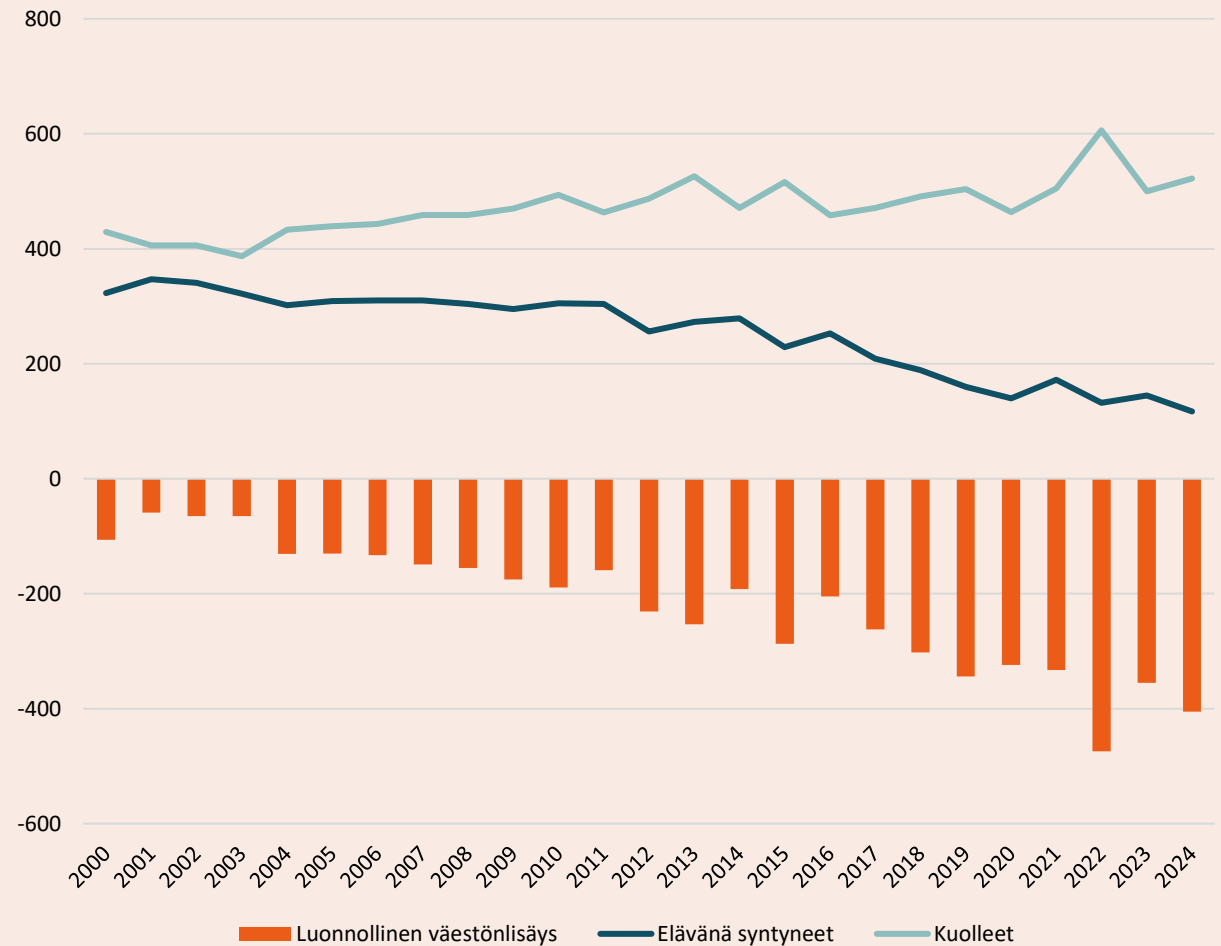
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: muuttoliike

Syntyneet ja kuolleet pidemmällä ajanjaksolla

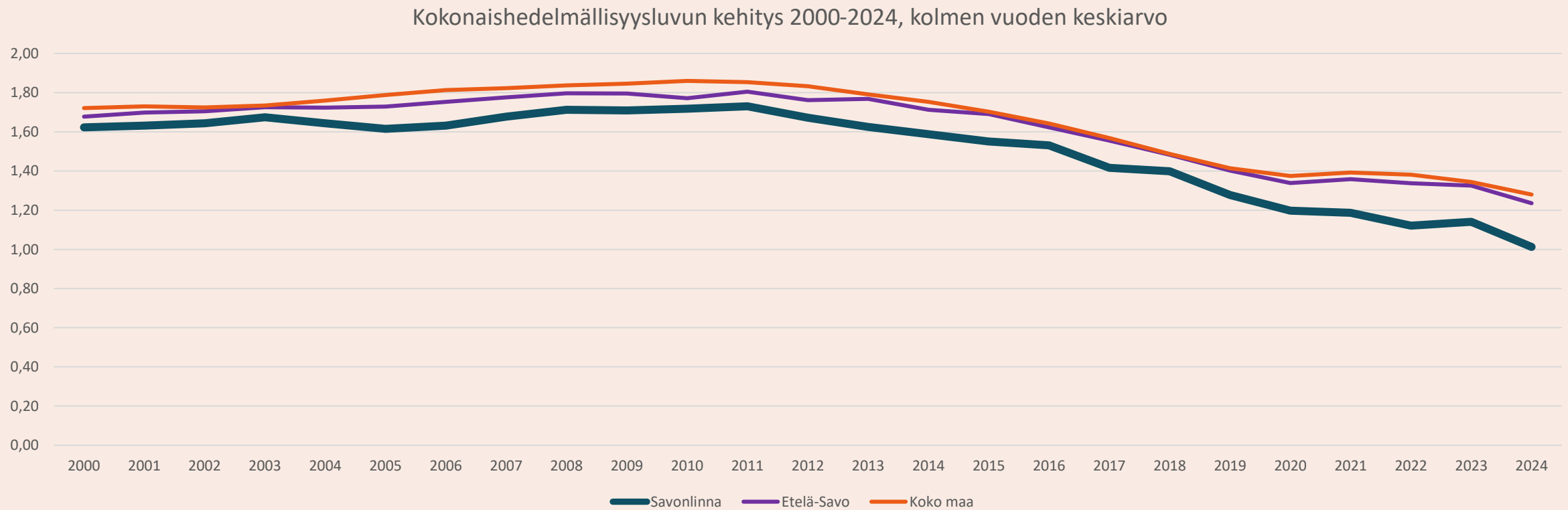
Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan syntyneitä ja kuolleita vuosien 2000-2024 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu tarkemmin yksilötason syntyvyyden kehitystä.

- **Savonlinnan syntyneiden määrä on laskenut erittäin voimakkaasti 2010- ja 2020-luvulla.** Vielä 2010-luvun alussa kaupungissa syntyi vuosittain noin 300 lasta, 2020-luvulla syntyneiden määrä on laskenut noin 120 – 150 lapseen vuosittain (eli yli puolittunut).
 - **Suurin syy syntyneiden määrän nopealle laskulle on yksilötason syntyvyyden voimakas lasku vuosien 2010-2024 aikana:** keskimääräiselle kaupungissa asuvalle naiselle syntyy merkittävästi aiempaa vähemmän lapsia (ks. seuraava dia). Samalla myös hedelmällisessä iässä oleva väestö on vähentynyt, mikä voimistaa muutosta.
 - **Myös kuolleiden määrä on kasvanut,** mutta tämä muutos on suhteellisen hillitty. Kasvu johtuu väestön ikääntymisestä, jonka vaikutusta kuolleiden määrään pelkkä elinajanodotteen nousu ei ole riittänyt kumoamaan.
- Nopeasti laskeneen syntyneiden määrän ja kuolleiden määrän maltillisen kasvun takia kaupungin luonnollinen väestönlisäys on jäänyt hyvin negatiiviseksi. **2020-luvulla kaupungissa on kuollut 3,7 henkilöä jokaista syntynyttä kohden.**

Syntyneet, kuolleet ja luonnollinen väestönlisäys 2000-2024

Kokonaishedelmällisyysluvun kehitys 2000-2024, kolmen vuoden juokseva keskiarvo

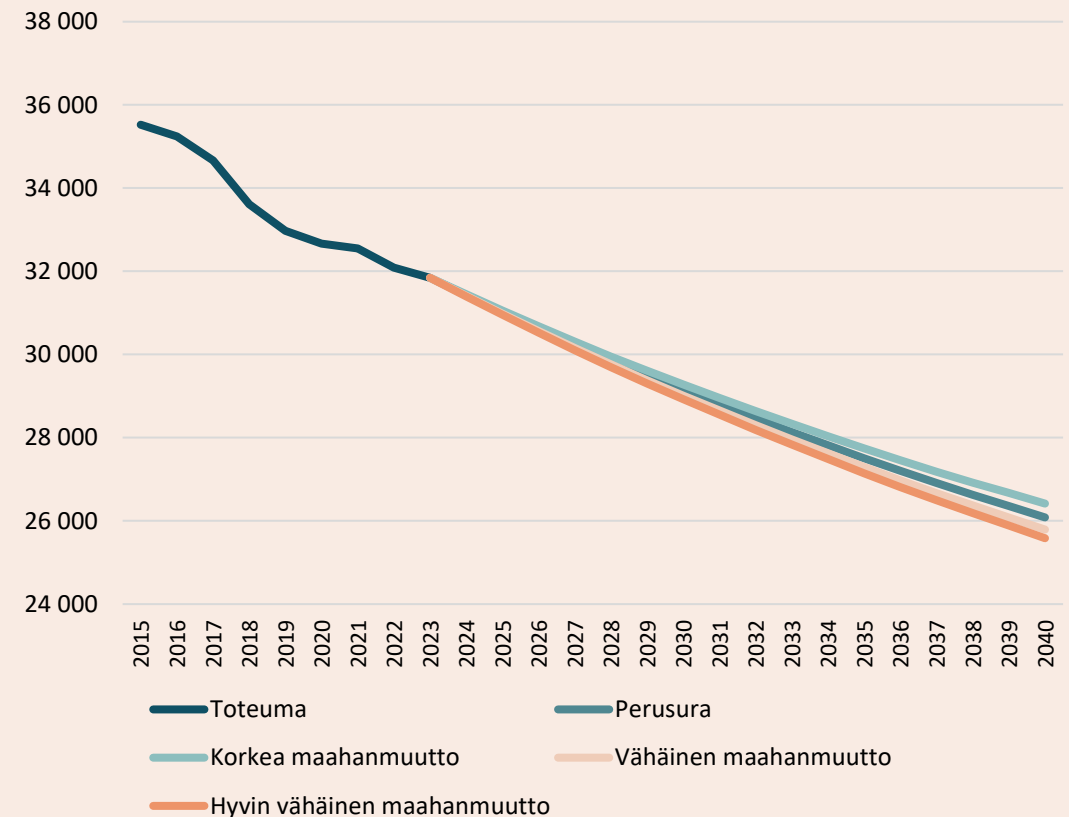

Ennakoitu väestönkehitys

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan ennakoitua väestönkehitystä vuosien 2015-20240 aikana eri maahanmuuton tasolla. Seuraavalla dialla on kuvattu ennakoitua kehitystä verrokkikaupungeissa.

- **Savonlinnan väkiluvun ennakoidaan laskevan voimakkaasti jokaisessa skenaariossa vuosien 2023-2040 aikana.** Erot skenaarioiden välillä ovat myös suhteellisen pienet, sillä Savonlinna menettää maan sisäisessä muuttoliikkeessä suurimman osan ulkomailta saaduista muuttovoitoista.
 - **Maahanmuuton tasosta riippuen kaupungin väestö vähenee noin 5 400 – 6 300 henkilöllä** eli 17 – 20 prosentilla. Koko maassa väestön ennakoidaan kasvavan perusuran skenaariossa noin 2,6 prosentilla vuosien 2023-2040 aikana.
 - Tätä vahvempi kehitys vaatisi joko merkittävää maahanmuuton tason kasvua tai huomattavasti vahvistuvaa asemaa maan sisäisessä muuttoliikkeessä.
- **Väestöä vähentää ennustejakson aikana erityisesti kuolleiden hyvin suuri enemmisyys.** Koska syntyneiden määrä on laskenut voimakkaasti ja kaupungin väestö on iäkästä, kuolleiden määrä on ennustejakson aikana moninkertainen suhteessa syntyneiden määrään.
- **Pelkkä väestön säilyminen nykytasolla vaatisi hyvin suuria muuttovoittoja maan sisältä tai ulkomailta.** Ilman hyvin merkittävää toimintaympäristön muutosta väestön väheneminen on suhteellisen varmaa ennustejakson aikana.

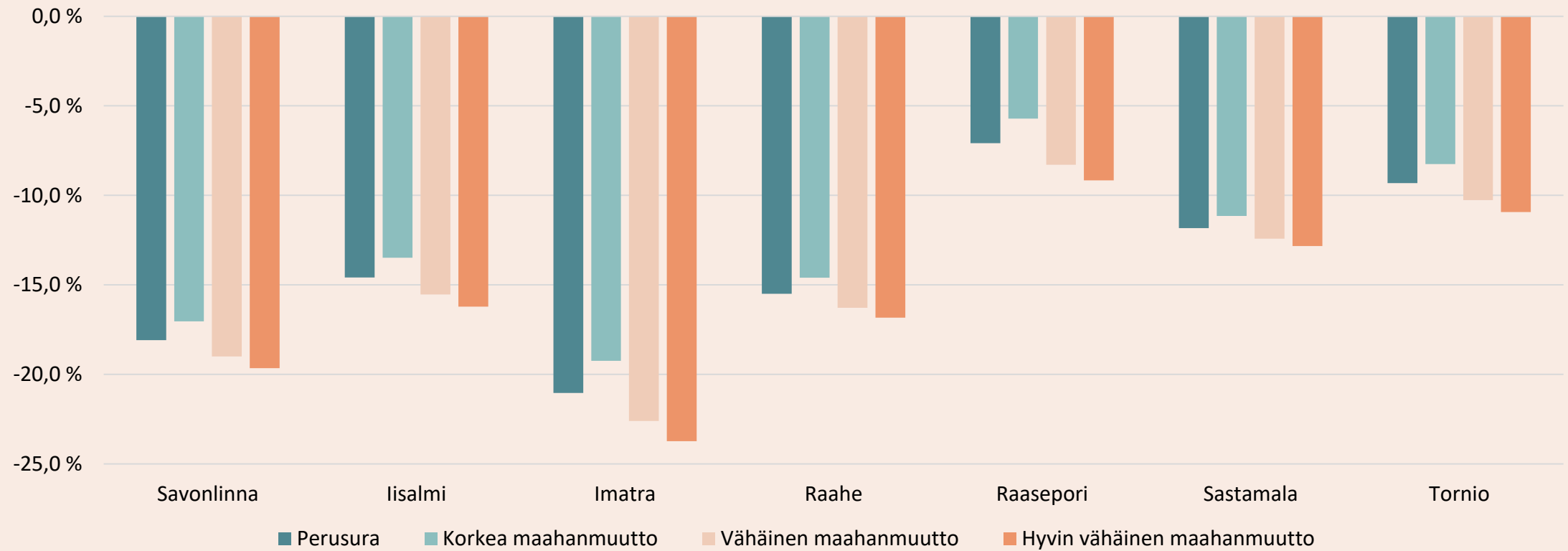
Väestönkehitys 2015-2040

Lähde: MDI:n väestöennuste 2024

Savonlinnan ja verrokkikuntien ennakoitu väestönkehitys

Ennakoitu väestönmuutos 2023-2040

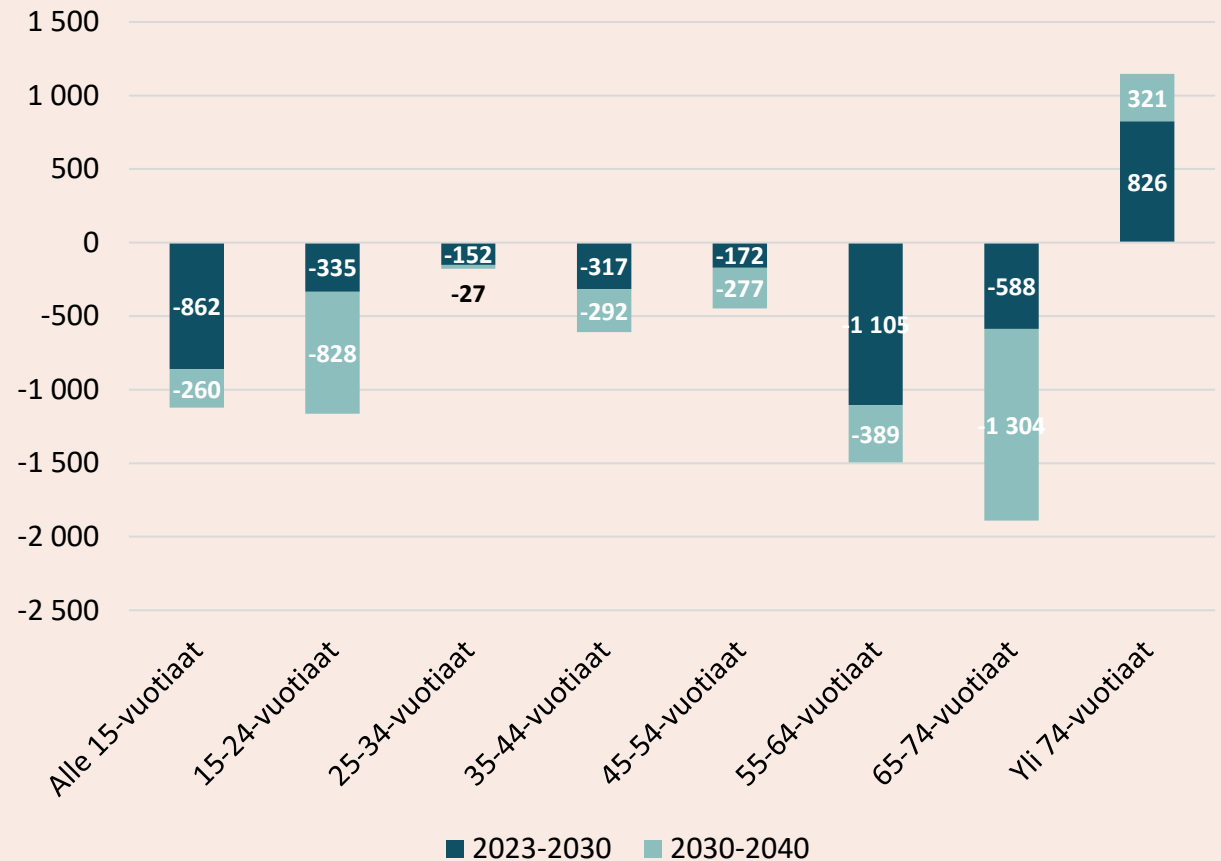
Lähde: MDI:n väestöennuste 2024

Ennakoitu ikärakenteen muutos

Kuviossa on tarkasteltu ennakoitua Savonlinnan väestönkehitystä ikäryhmittäin vuosien 2023-2040 aikana.

- **Lasten määrä jatkaa laskuaan 2020- ja 2030-luvulla**, ellei kaupungin työikäisen väestön kehitys vahvistu merkittävästi. Savonlinnan 0–14-vuotiaiden eli lasten osuus väestöstä ennakoidaan laskevan perusuran skenaariossa 1,2 prosenttiyksiköllä ja määrän noin 1 120 henkilöllä eli 33,1 prosentilla vuosien 2023-2040 aikana. **Lasten ryhmässä etenkin ala- ja yläkouluikäisten erityisen negatiivinen kehitys on huomionarvoista.**
- **Savonlinnan 15–64-vuotiaiden eli työikäisten osuus väestöstä** ennakoidaan laskevan perusuran skenaariossa 2,3 prosenttiyksiköllä ja määrän noin 3 890 henkilöllä eli 22,4 prosentilla vuosien 2023-2040 aikana. **Työikäisen väestön vähenemistä selittää etenkin eläkeikään siirtyvien ikäkohorttien suuri koko verrattuna työikään siirtyviin.**
- **Savonlinnan yli 64-vuotiaiden eli eläkeikäisten osuus väestöstä** ennakoidaan kasvavan perusuran skenaariossa 3,5 prosenttiyksiköllä, mutta määrän laskevan noin 750 henkilöllä eli 6,7 prosentilla vuosien 2023-2040 aikana. **65–74-vuotiaiden ikäryhmä pienenee merkittävästi, mutta yli 74-vuotiaiden ikäryhmän koko kasvaa.** Erityisesti yli 84-vuotiaiden kasvu on ennustejakson aikana suurta.

Ennakoitu väestönmuutos ikäryhmittäin 2023-2040 (perusura)

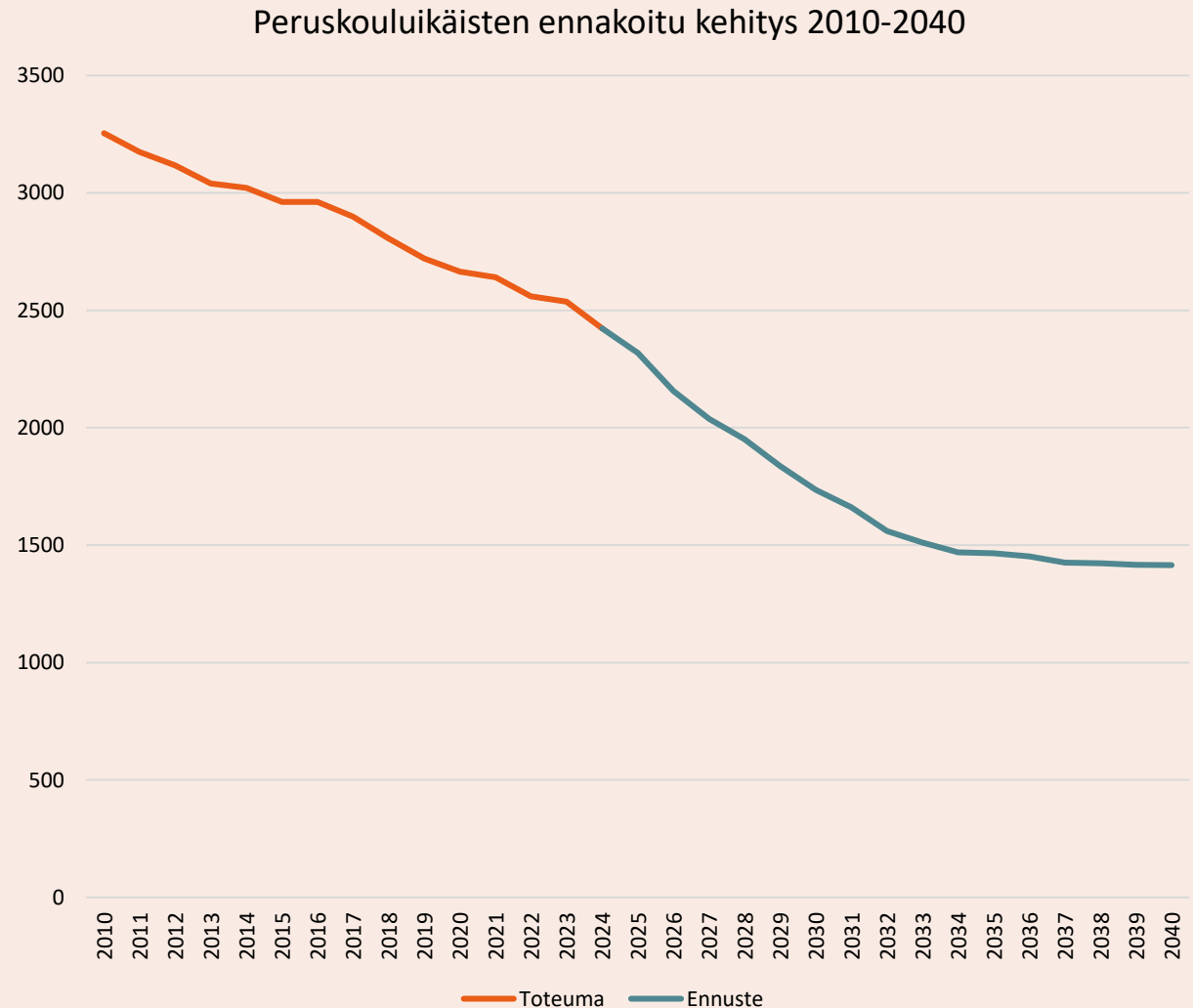

Lähde: MDI:n väestöennuste 2024

Peruskouluikäisten muutos 2010-2040

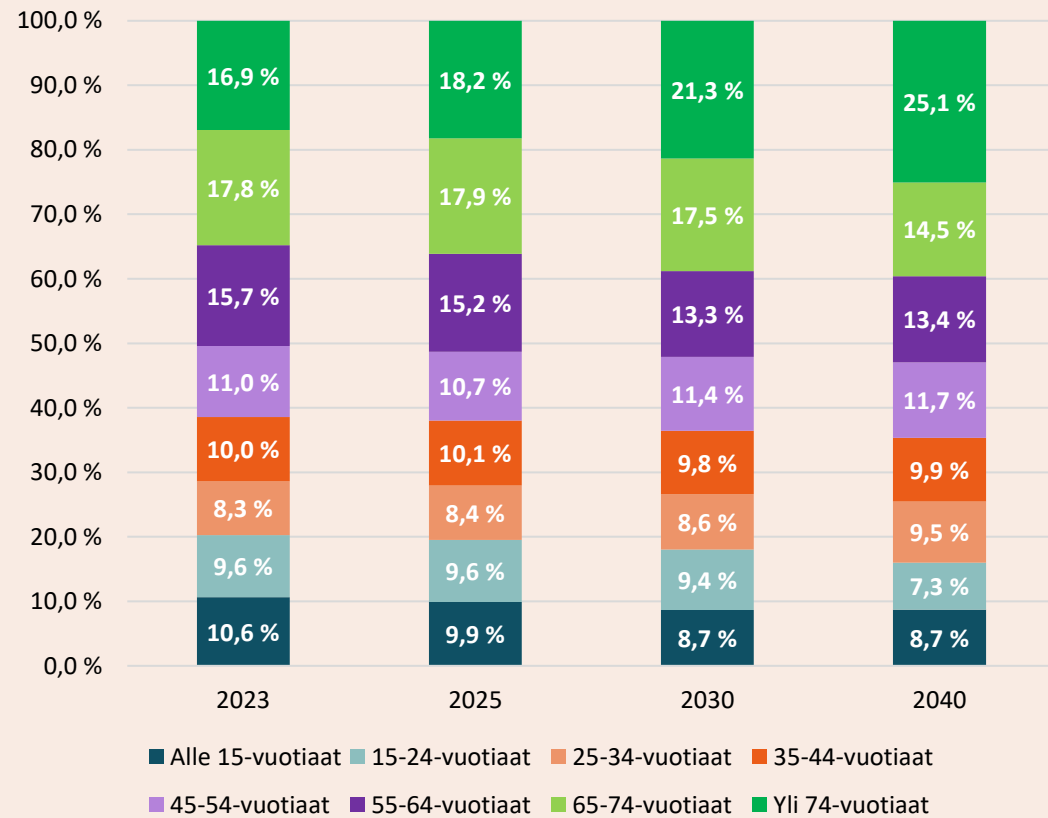
Kuviossa on tarkasteltu peruskouluikäisten ennakoitua kehitystä Savonlinnassa vuosien 2010-2040 aikana.

- **Syntyvyyden hyvin merkittävä lasku 2010- ja 2020-luvun aikana johtaa huomattavaan muutokseen 2020-luvun peruskouluikäisissä.** Koko 2020-luvun ajan peruskouluun siirtyy vuosi vuodelta pienempiä ikäkohortteja, minkä seurauksena **vuoteen 2030 mennessä peruskouluikäisten määrä vähenee jopa 700 henkilöllä eli 28 prosentilla.**
 - Peruskouluikäisten voimakas lasku on lähes varmaa, sillä vaatisi hyvin poikkeuksellista muuttoliikettä, jotta syntyvyyden lasku tulisi edes osittain korjatuksi.
- 2030-luvulla kehitys on osin epävarmempaa, sillä tuleva syntyvyys alkaa vaikuttaa ikäryhmän kehitykseen. **Ilman syntyvyyden muutoksia peruskouluikäisten määrä vähenee noin 1 500 henkilöön 2030-luvun alussa** ja jatkaa maltillista supistumista tämän jälkeen.
- Ilman nopeasti kasvavaa työikäistä väestöä ja syntyvyyden nousua Savonlinnassa on vuonna 2040 huomattavasti nykyistä vähemmän peruskouluikäisiä.

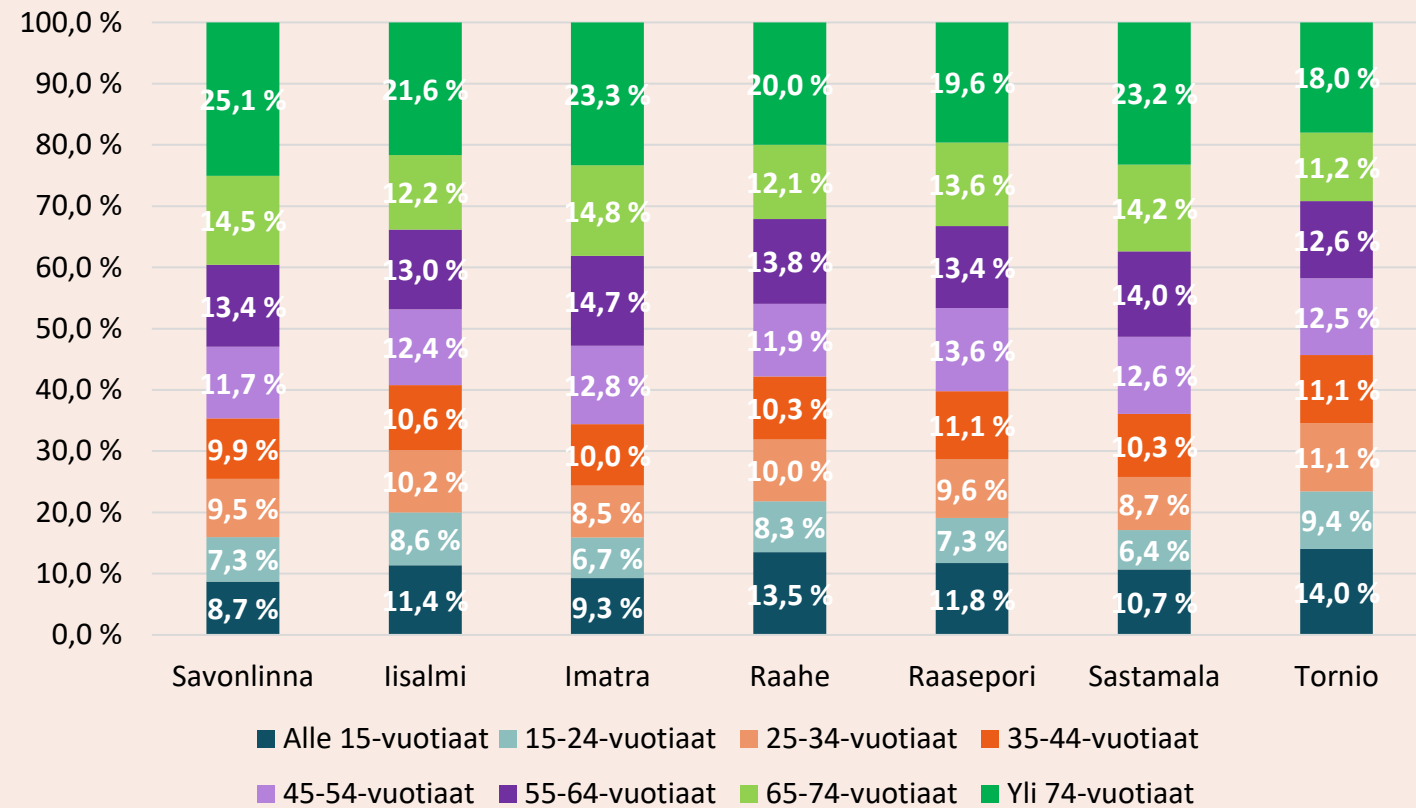
Ennakoitu väestönmuutos tarkemmin

Väestön ikärakenne 2023-2040 (perusura)

Lähde: MDI:n väestöennuste 2024

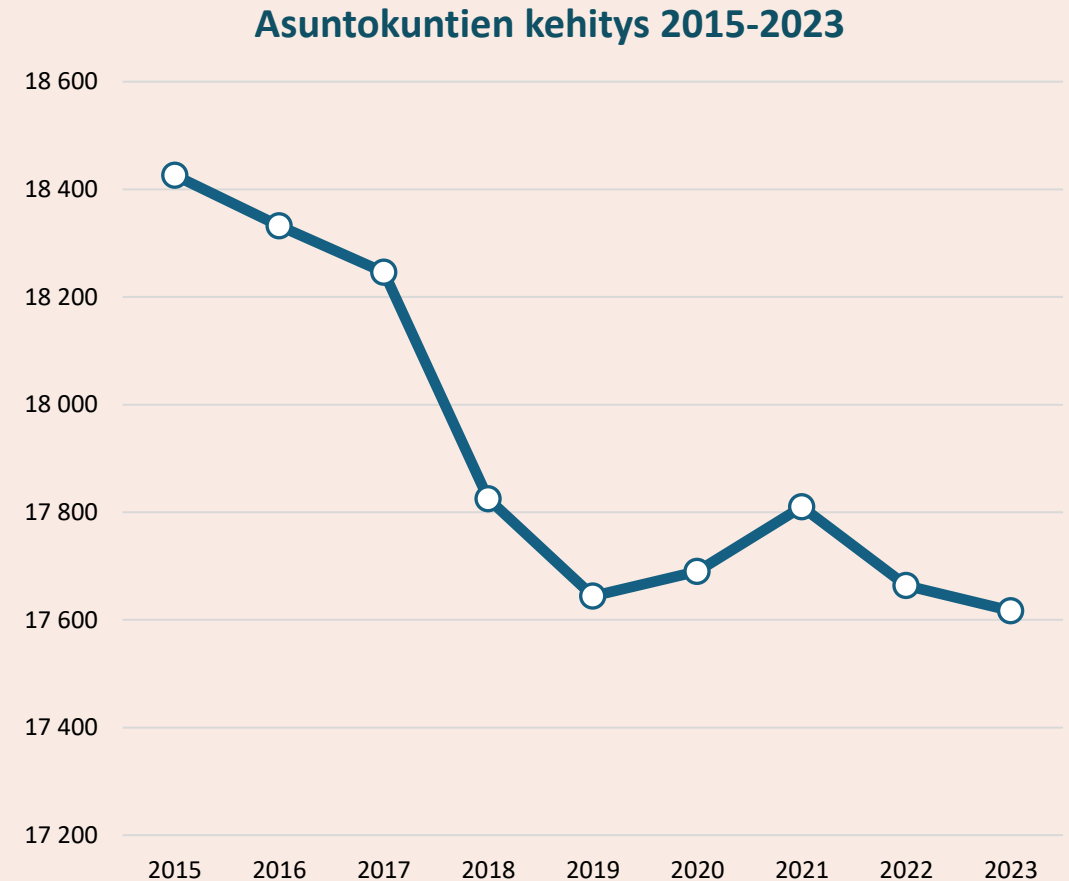
Väestön ennakoitu ikärakenne 2040 (perusura)

Asuntokuntien kehitys

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan asuntokuntien määrän kehitystä vuosien 2015-2023 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu asuntokuntien kehitystä verrokkikuntiin verrattuna.

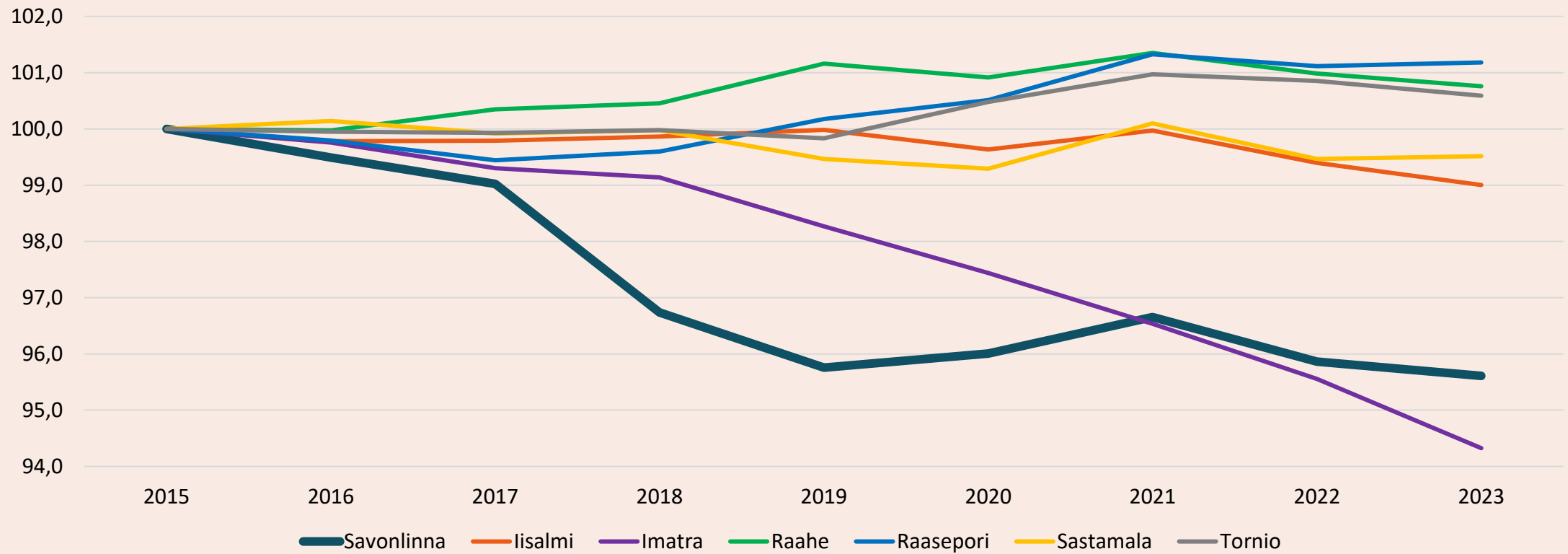
- Savonlinnan asuntokuntien määrä laski yhteensä noin 810 asuntokunnalla eli 4,4 prosentilla vuosien 2015-2023 aikana. **Asuntokuntien määrä väheni huomattavasti väestöä hillitymmiin vuosien 2015-2023 aikana.**
- Asuntokuntien määrän kehitys seuraa Savonlinnassa väestön kehitystä, mutta muutokset ovat merkittävästi hillitympiä, myös suhteellisesti mitattuna. Esimerkiksi vuosien 2019-2023 aikana asuntokuntien määrä ei ole juuri muuttunut.
- **Asuntokuntien väestöä hillitympää kehitystä selittää etenkin asuntokuntien keskikoon nopea lasku vuosien 2015-2023 aikana.**
- Koko maassa asuntokuntien määrä kasvoi noin 8,0 prosentilla vuosien 2015-2023 aikana ja useimmissa verrokkiseutukaupungeissa (joissa kaikissa väestö väheni) asuntokuntien määrä kasvoi.

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: asunnot ja asuinolot

Savonlinnan ja verrokkikuntien asuntokuntien kehitys

Asuntokuntien kehitys 2015-2023, indeksoitu 2015=100

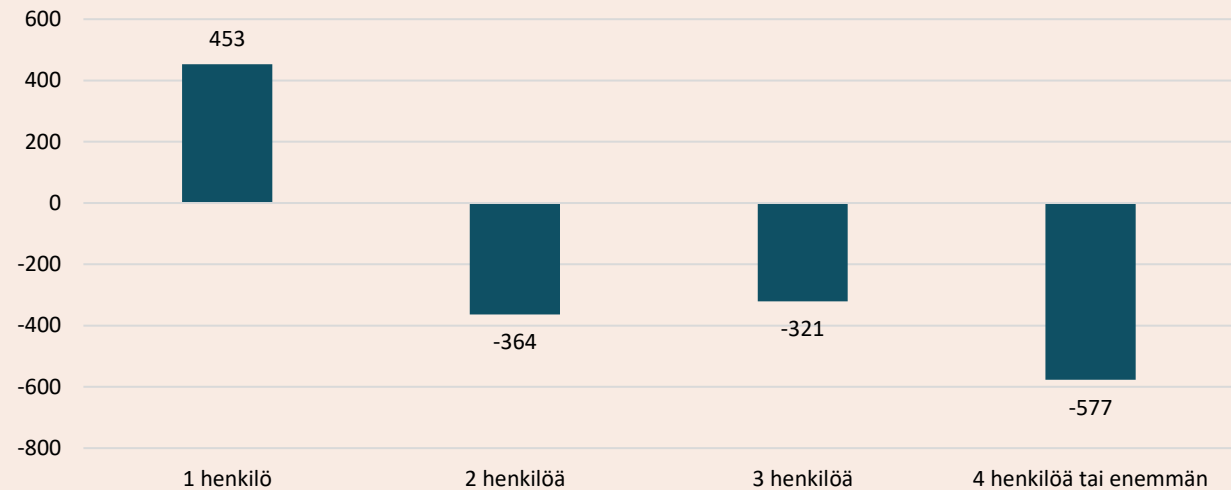
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: asunnot ja asuinolot

Asuntokuntien kehitys koon mukaan

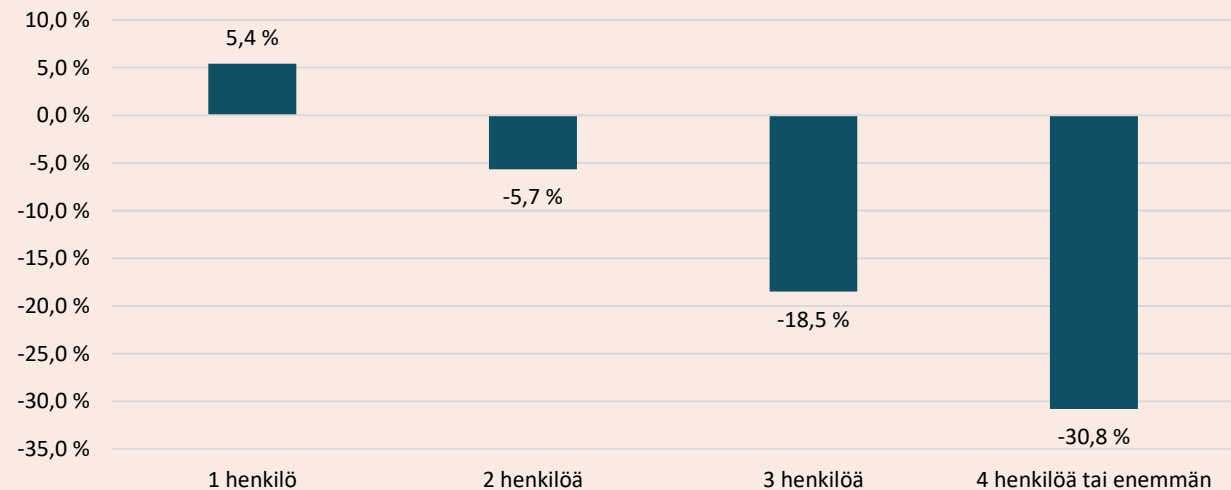
Kuvioissa on tarkasteltu Savonlinnan asuntokuntien määrän kehitystä asuntokunnan koon mukaan vuosien 2015-2023 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu asuntokuntien kokorakennetta tarkemmin.

- Vaikka Savonlinnan väestön ja asuntokuntien määrä väheni merkityksellisesti vuosien 2015-2023 aikana, **yhden henkilön asuntokuntien määrä kasvoi merkittävästi**. Kehityksen seurauksena yli puolet kaupungin asuntokunnista on yhden henkilön asuntokuntia.
- **Kahden henkilön asuntokuntien määrä laski kohtuullisesti**, joskin suhteellinen muutos oli hillitty esimerkiksi väestönmuutokseen verrattuna.
- **Yli kahden henkilön asuntokuntien määrä väheni voimakkaasti**, etenkin yli 4 henkilön asuntokuntien määrä romahti vuosien 2015-2023 aikana.

Asuntokuntien muutos kokoluokittain 2015-2023

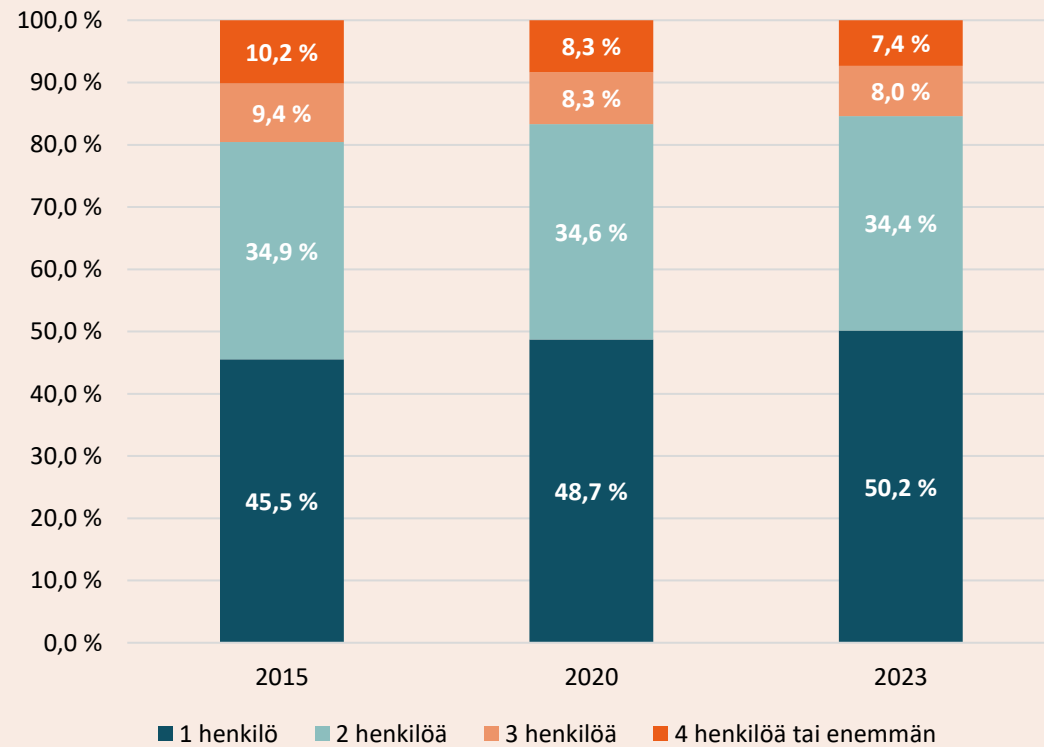

Asuntokuntien muutos kokoluokittain (%) 2015-2023

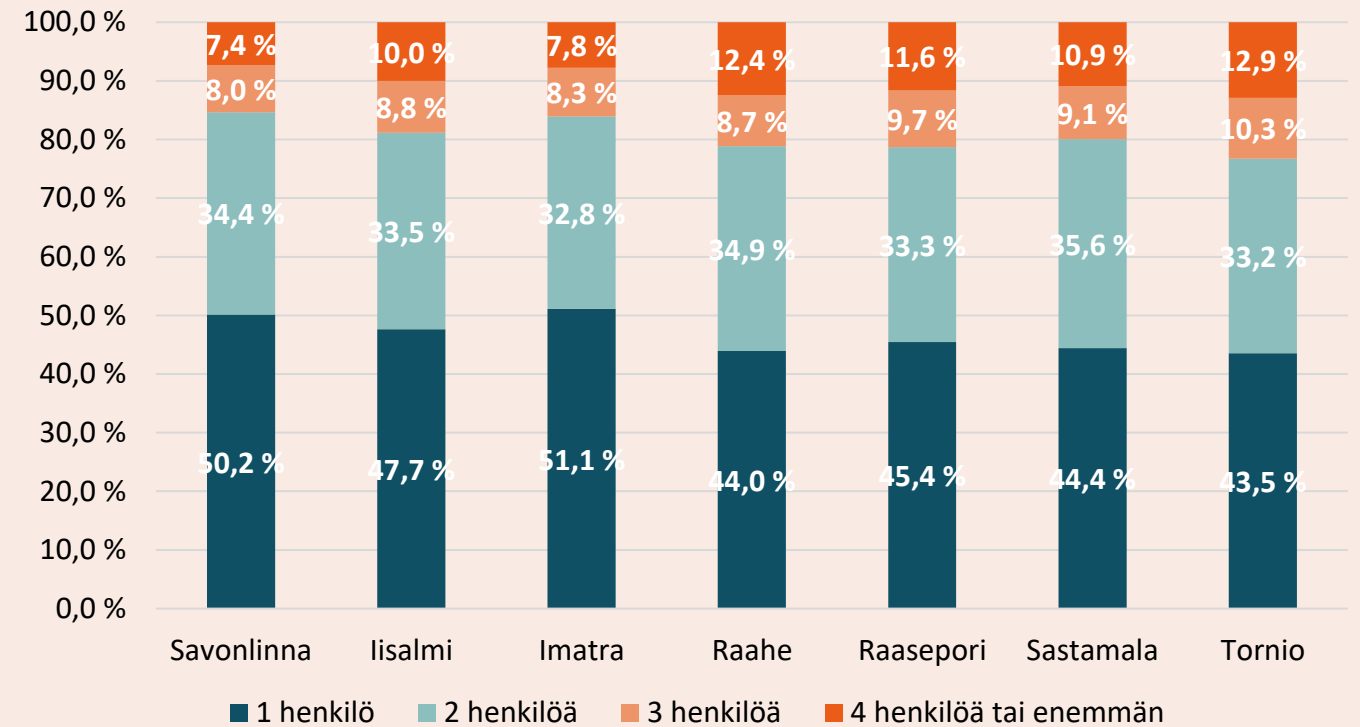
Savonlinnan ja verrokkikuntien asuntokuntien muutos kokoluokittain

Asuntokuntien kokorakenne 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: asunnot ja asuinolot

Asuntokuntien rakenne kokoluokittain 2023

Asuntokuntien kehitys hallintaperusteen mukaan

Kuviossa on tarkasteltu asuntokuntien kehitystä hallintaperusteen mukaan vuosien 2015-2023 aikana.

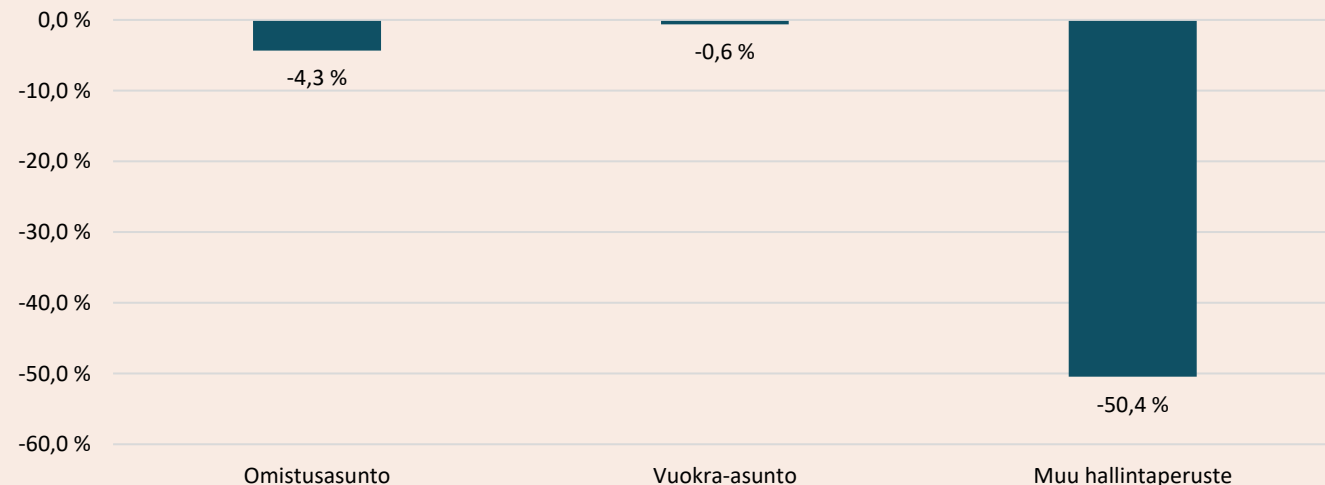
- **Savonlinnan omistusasunnossa asuvien asuntokuntien osuus** pysyi samana, mutta määrä laski noin 540 asuntokunnalla eli 4,3 prosentilla vuosien 2015-2023 aikana.
 - **Savonlinnan vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus** kasvoi 1,2 prosenttiyksiköllä, mutta määrä laski 35 asuntokunnalla eli 0,6 prosentilla ajanjakson aikana.
 - **Savonlinnan muissa hallintaperusteissa asuvien asuntokuntien osuus laski** 1,2 prosenttiyksiköllä ja määrä noin 240 asuntokunnalla eli 50,4 prosentilla ajanjakson aikana.
- **Savonlinnan asuminen painottui vuosien 2015-2023 aikana aiempaa vahvemmin vuokra-asumiseen.**

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: asunnot ja asuinolot

Asuntokuntien muutos hallintaperusteen mukaan 2015-2023

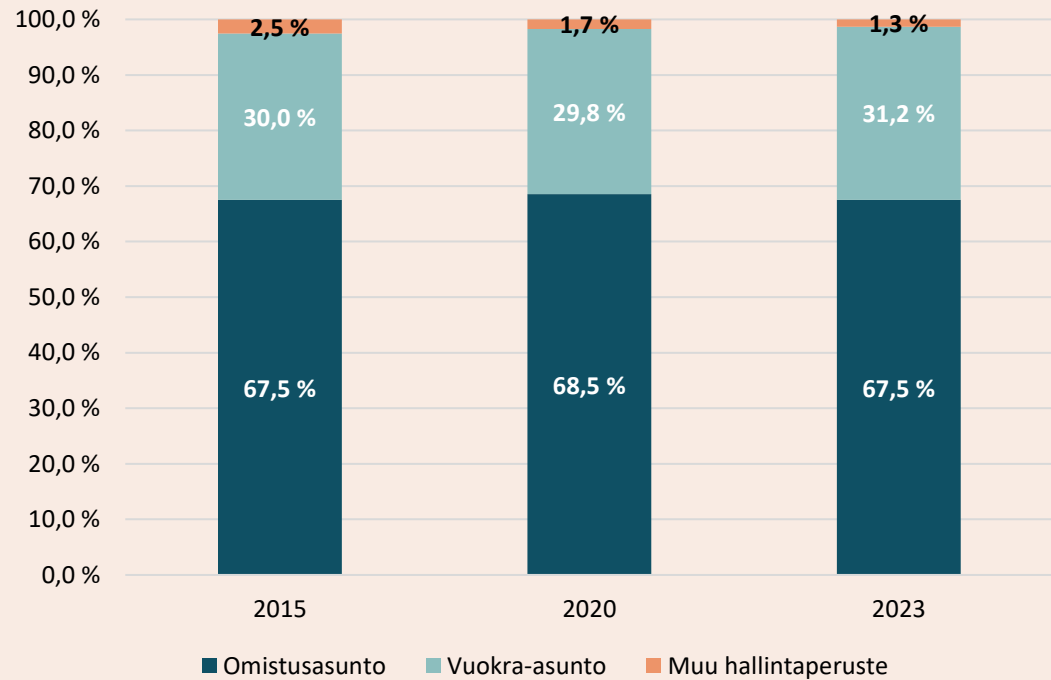

Asuntokuntien muutos hallintaperusteen mukaan (%) 2015-2023

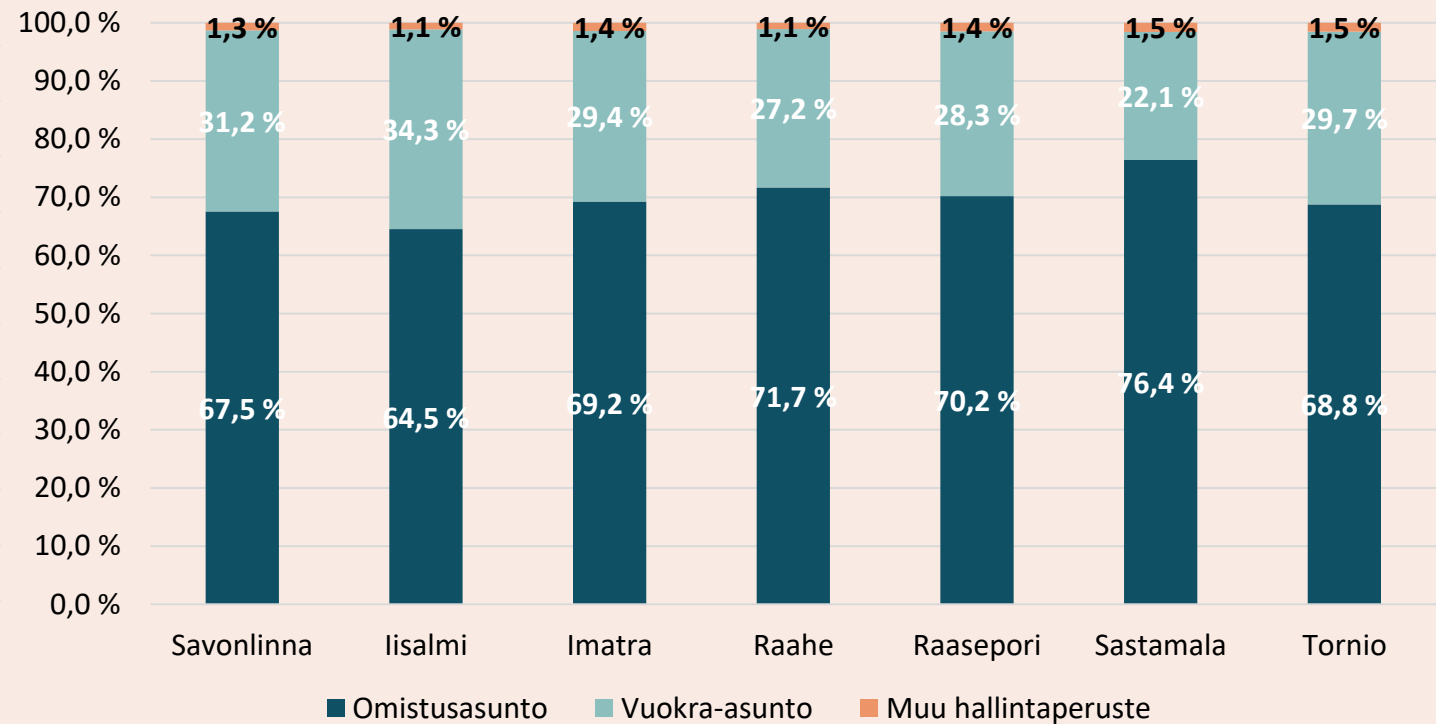
Savonlinnan ja verrokkikuntien asuntokuntien muutos hallintaperusteen mukaan

Asuntokuntien rakenne hallintaperusteen mukaan 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: asunnot ja asuinolot

Asuntokuntien rakenne hallintaperusteen mukaan 2023

Yhteenveto – demografia ja asuminen

- **Kaupungin väestönkehitys on ollut hyvin haasteellista viimeisen kymmenen vuoden aikana.** Savonlinnan väkiluku laski määrällisesti tarkasteltuna kolmanneksi eniten koko maassa vuosien 2015-2024 aikana ja suhteellinen muutos oli selvästi keskimääräistä seutukaupunkia rajumpi. **Supistuminen on kuitenkin ollut hieman matillisempaa 2020-luvulla kuin vuosien 2015-2019 aikana.**
- **Väestönlaskun taustalla oli erittäin negatiivinen luonnollinen väestönlisäys** (kuolleiden syntyneitä suurempi määrä) **sekä suuret muuttotappiot maan sisäisestä muuttoliikkeestä.** Kaupunki saa muuttovoittoa ulkomailta, joka hillitsi supistumisen voimakkuutta, mutta haasteena on ulkomaalaistaustaisten korkea alttius muuttaa maan sisäisessä muuttoliikkeessä pois kaupungista.
- **Demografisen rakenteen murros oli myös huomattava:** työikäisten määrä väheni voimakkaasti muuttotappioiden sekä eläkeikään siirtyneiden ikäkohorttien suuren koon takia ja **lasten määrä väheni huomattavasti syntyvyyden laskun takia.** Eläkeikäisen väestön määrä kasvoi taas huomattavasti, osin haastaen kaupungin huoltosuhteita.
- Savonlinnan väkiluvun ennakoitaan myös laskevan tulevaisuudessa huomattavasti, noin 17,0-19,7 prosentilla vuosien 2023-2040 aikana maahanmuuton olettamista riippuen. **Väestönlaskua ennakoitaan tapahtuvan kaikissa alle 74-vuotiaiden ikäryhmässä.** Väestön väheneminen on suhteellisen varmaa, sillä ajurina toimii hyvin suuri kuolleiden enemmisyys; kaupungin tulisi saada hyvin suuria muuttovoittoja, jotta väestö säilyisi edes ennallaan.
- **Lyhyellä aikavälillä erityisesti koululaisikäluokkien kehitys uhkaa jäädä hyvin haasteelliseksi;** syntyvyyden laskun seurauksena ensin alakouluikäisten ja sitten yläkouluikäisten määrä romahtaa. Pitkällä aikavälillä taas hyvin iäkkään väestön kasvu muuttaa kaupunkia merkittävästi.
- Asuntokuntien määrä laski myös Savonlinnassa vuosien 2015-2023 aikana. **Asuntokuntien määrä väheni kuitenkin huomattavasti hillitymmiin kuin väestö (myös suhteellisesti mitattuna).** Tätä selittää keskimääräisen asuntokunnan koon pienentyminen. **Yhden henkilön asuntokuntien määrä kasvoikin vuosien 2015-2023 aikana,** muusta supistuvasta kehityksestä huolimatta, etenkin yli 2 henkilön asuntokuntien määrä taas väheni nopeasti. **Savonlinnalaiset asuvat huomattavasti aiempaa useammin yksin tai kaksin.** Myös vuokra-asumisen merkitys on kasvanut kaupungissa kohtuullisesti.

FCG.

2. Elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Työpaikat toimialoittain

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan työpaikkoja toimialoittain vuonna 2023

- **Savonlinnassa oli yhteensä noin 11 730 työpaikkaa vuonna 2023.** Alkutuotannossa oli noin 630 työpaikkaa (5,4 %), jalostuksessa 2 680 työpaikkaa (22,9 %) ja palvelualoilla 8 270 työpaikkaa (70,5 %).
- **Toimialoittain merkittävimpiä aloja olivat terveys- ja sosiaalipalvelut, teollisuus sekä tukku- ja vähittäiskauppa vuonna 2023. Työpaikkojen yhteenlaskettu osuus oli noin 51 prosenttia koko Savonlinnan työpaikoista.** Näiden alojen korostuminen on suhteellisen odotettua.
- Koko maahan verrattuna työpaikat korostuivat Savonlinnassa erityisesti terveys- ja sosiaalipalveluissa, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa.
- Työpaikkojen osuus oli sen sijaan merkittävästi alhaisempi koko maahan verrattuna informaatio ja viestinnässä, ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa sekä julkisessa hallinnossa ja maanpuolustuksessa.
- Tarkastelun verrokkiseutukaupunkeihin nähden palvelualojen painoarvo on huomionarvoisen suuri.

Työpaikat toimialoittain 2023

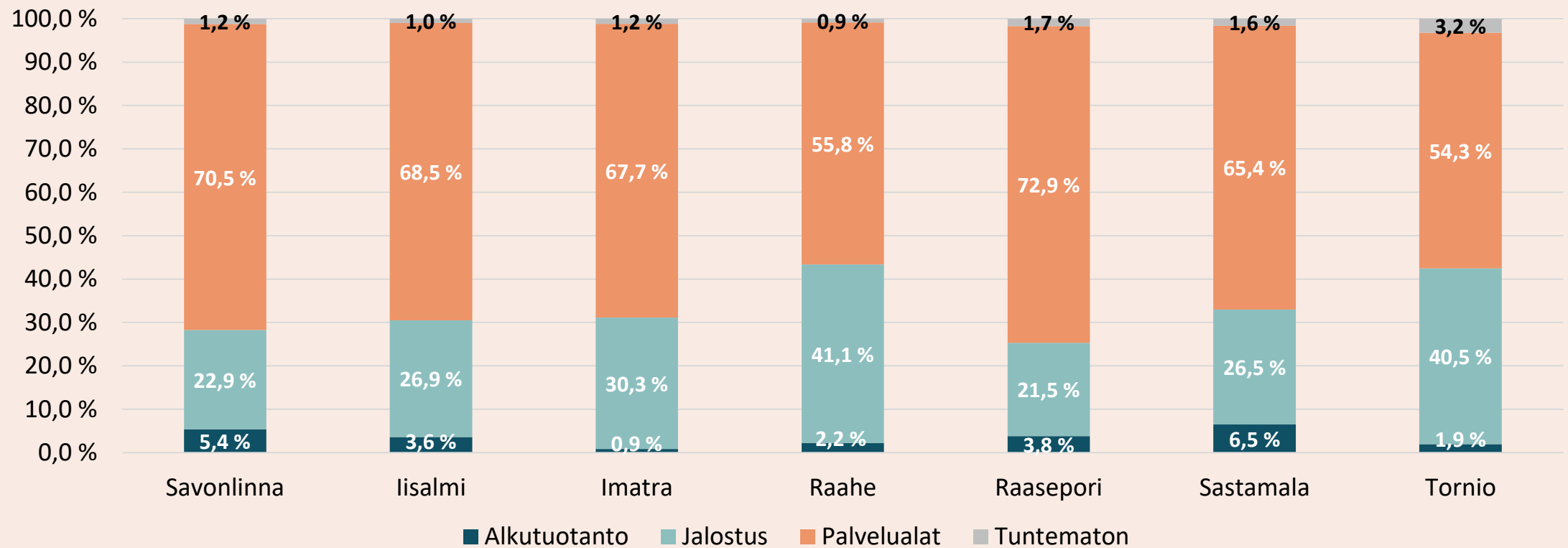

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Alkutuotanto = A
Jalostus = B-F
Palvelut = G-U

Savonlinnan ja verrokkikuntien työpaikat

Työpaikat 2023

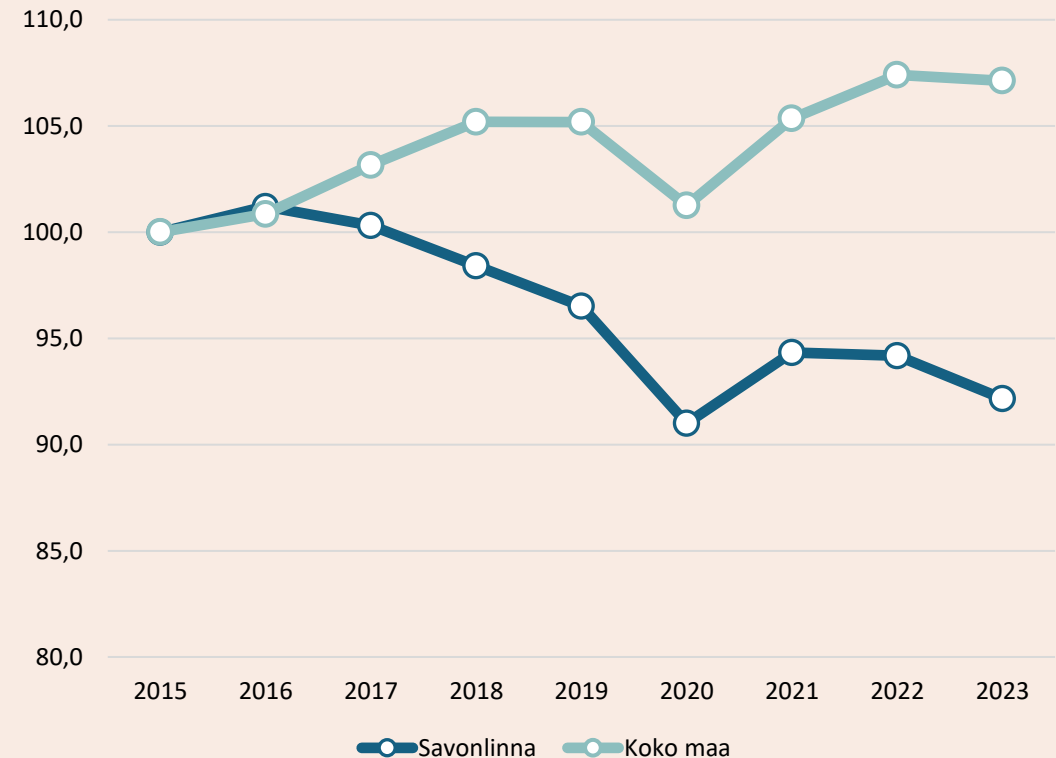
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Työpaikkojen kehitys

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan ja koko maan työpaikkojen kehitystä vuosien 2015-2023 aikana indeksinä, jossa vuosien 2015 taso on 100.

- **Väestön tavoin työpaikkakehitys oli suhteellisen heikkoa vuosien 2015-2023 aikana.** Kaupungin työpaikkojen määrä laski yhteensä noin 1 000 työpaikalla eli 7,8 prosentilla vuosien 2015-2023 aikana.
- Voimakasta laskua tapahtui etenkin vuosien 2016-2019 aikana. Muun maan tavoin vuonna 2020 työpaikkojen määrä laski voimakkaasti. Työpaikkojen määrä on elpynyt hieman tämän jälkeen, mutta jää yhä alle vuoden 2019 tason.
- Työpaikkakehitys oli selvästi maan keskitasoa heikompa, mutta verrokkina toimiviin seutukaupunkeihin verrattuna Savonlinnan kehitys ei ole poikkeuksellista.

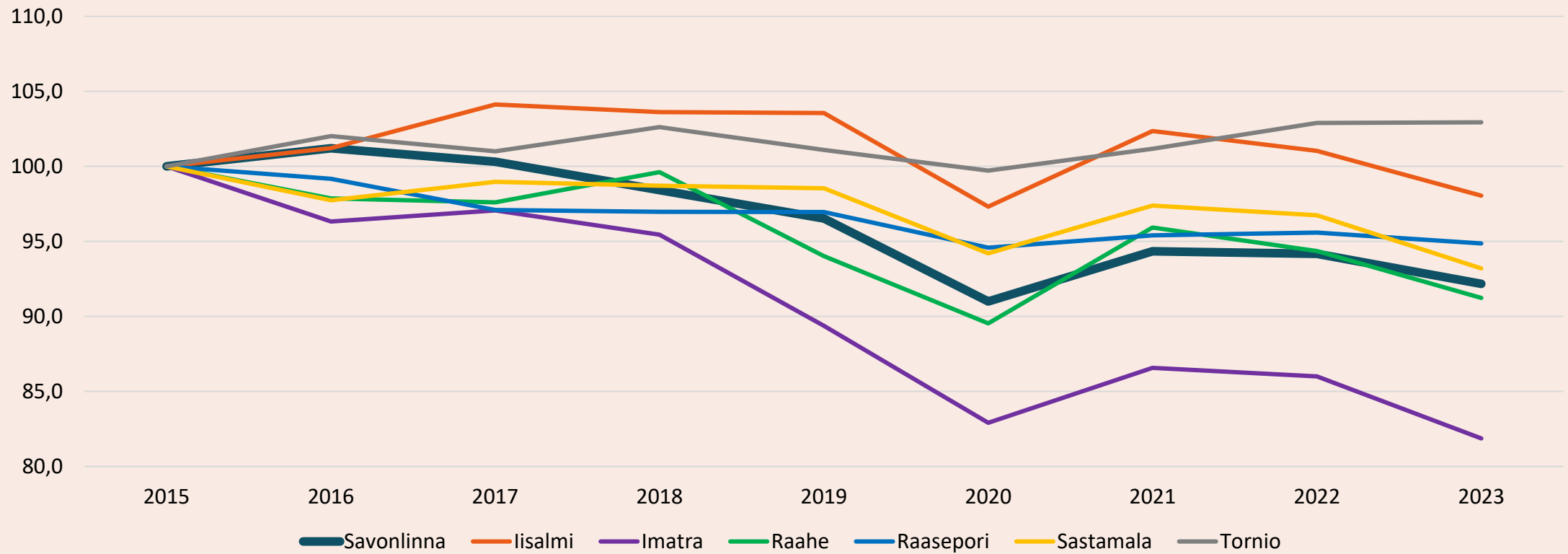
**Työpaikkojen kehitys 2015-2023, indeksoitu
2015=100**

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Savonlinnan ja verrokkikuntien työpaikkojen kehitys

Työpaikkojen kehitys 2015-2023, indeksoitu 2023=100

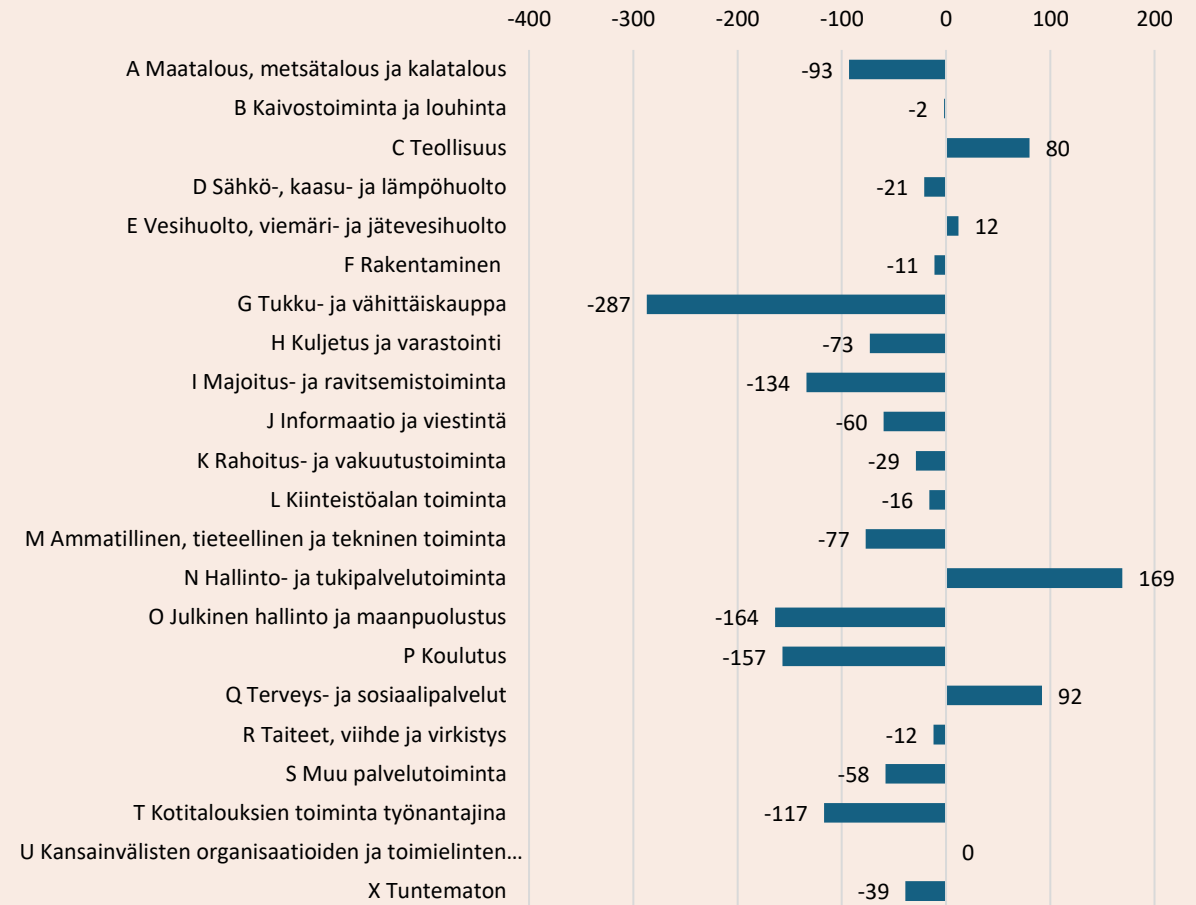
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Työpaikkojen muutos toimialoittain

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan työpaikkakehitystä toimialoittain vuosien 2015-2023 aikana.

- Savonlinnassa työpaikkojen kehitys oli laskevaa vuosien 2015-2023 aikana, mutta toimialoittain tarkasteltuna erot kehityksessä ovat suuria.
- Kaupungin jalostuksen työpaikkojen määrä kasvoi maltillisesti (noin 60 työpaikalla). Alkutuoannossa työpaikkojen määrä väheni 90 kappaleella (-12,8 %) ja palvelualoilla 920 kappaleella (-10,0 %) ajanjakson aikana. Verrokkeihin nähden etenkin palvelualojen kehitys oli heikkoa.
- Toimialoittain tarkasteltuna työpaikkojen määrä kasvoi neljällä toimialalla ja laski 16 toimialalla vuosien 2015-2023 aikana.
- Työpaikkojen määrä kasvoi eniten hallinto- ja tuki-palvelutoiminnassa (+169 työpaikkaa), terveys- ja sosiaalipalveluissa (+92 työpaikkaa) sekä teollisuudessa (+80 työpaikkaa).
- Työpaikkojen määrä laski eniten tukku- ja vähittäiskaupassa (-287 työpaikkaa), julkisessa hallinnossa ja maanpuolustuksessa (-164 työpaikkaa) sekä koulutuksessa (-157 työpaikkaa).

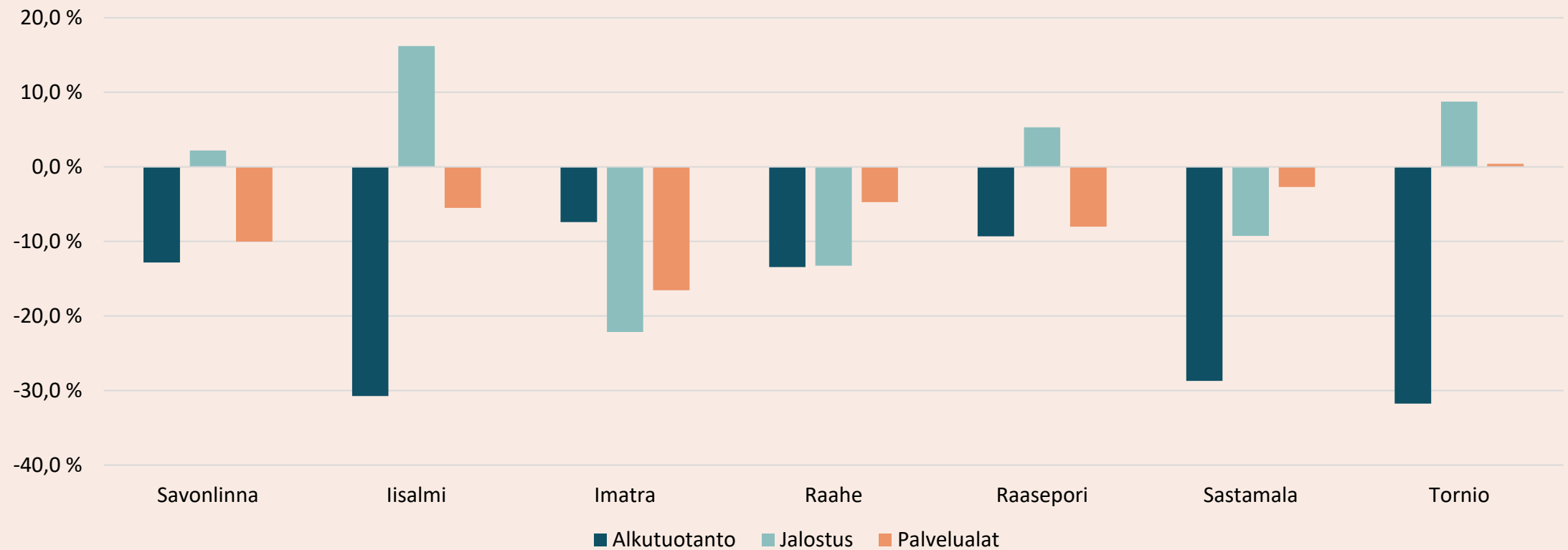
Työpaikkojen muutos toimialoittain 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Savonlinnan ja verrokkikuntien työpaikkojen muutos

Työpaikkojen muutos (%) 2015-2023

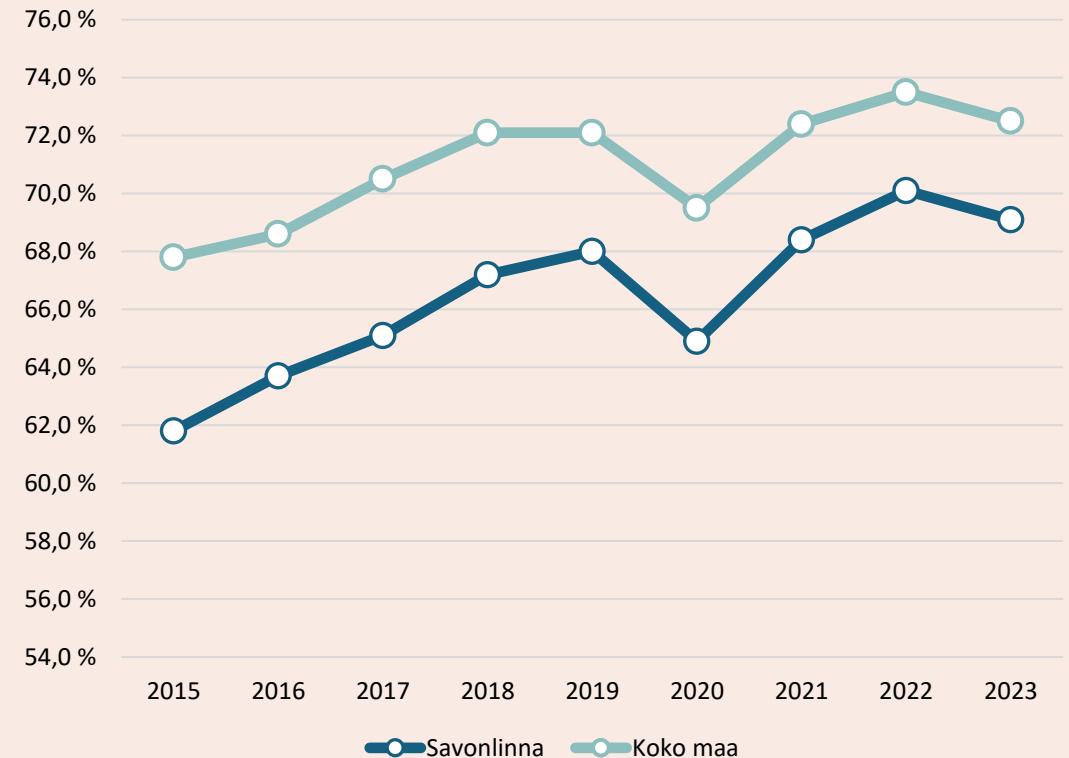
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Työllisyysasteen kehitys

Kuviossa on tarkasteltu työllisyysasteen kehitystä vuosien 2015-2023 aikana Savonlinnassa.

- **Savonlinnan 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 69,1 prosenttia vuonna 2023.** Savonlinnan työllisyysaste oli varsin heikko koko maan keskitasoon nähden.
- Kehitys on kuitenkin ollut vahvaa: **Työllisyysaste kasvoikin Savonlinnassa 7,3 prosentti-yksiköllä vuosien 2015-2023 aikana.** Työllisyysaste kasvoi pääosin jokaisena vuotena ajanjakson aikana. Ainoastaan vuosien 2020 ja 2023 aikana työllisyysaste laski.
- **Vuoden 2023 aikana työllisyysaste kääntyi laskuun Savonlinnassa ja ennakkotietojen mukaan laskee myös vuoden 2024 aikana.** Tilanne on kuitenkin täysin samankaltainen suurimassa osassa Suomen kuntia.
- Kaupungin työllisyysaste on kuitenkin yhä myös seutukaupunkien keskitasoa ja verrokkikaupunkien keskitasoa heikompi.

Työllisyysasteen (18–64-vuotiaat) kehitys 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

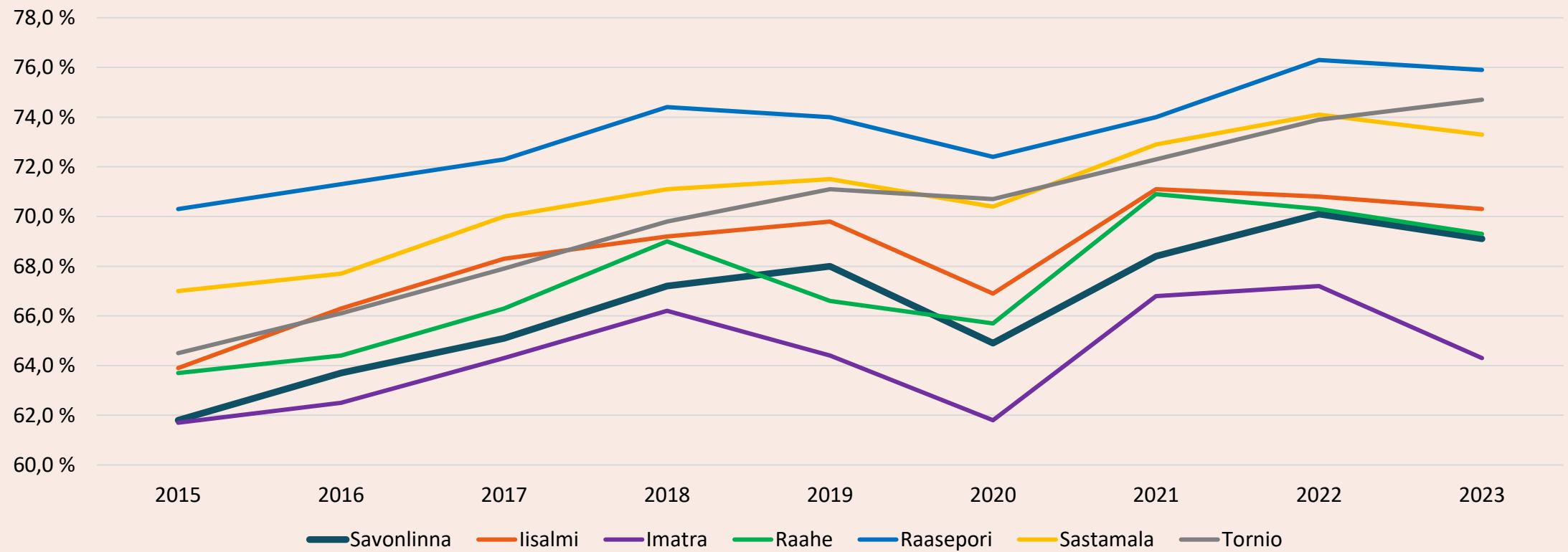
Työllisyysaste ikäryhmittäin 2015-2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos 2015-2023
20 - 24	43,0 %	48,5 %	50,2 %	52,5 %	53,1 %	48,0 %	50,5 %	52,6 %	50,7 %	7,7 %
25 - 29	62,6 %	64,4 %	66,2 %	68,4 %	70,1 %	65,7 %	70,3 %	68,8 %	67,9 %	5,3 %
30 - 34	69,3 %	73,4 %	71,4 %	74,3 %	73,5 %	69,2 %	73,2 %	74,9 %	73,0 %	3,8 %
35 - 39	73,8 %	75,1 %	76,7 %	78,3 %	79,4 %	75,9 %	78,7 %	79,6 %	77,6 %	3,8 %
40 - 44	74,8 %	75,1 %	78,1 %	79,1 %	78,8 %	76,7 %	79,7 %	81,0 %	78,6 %	3,8 %
45 - 49	74,3 %	76,2 %	78,8 %	79,6 %	79,7 %	75,8 %	78,6 %	80,4 %	79,4 %	5,2 %
50 - 54	73,2 %	74,9 %	76,5 %	77,2 %	77,3 %	73,6 %	78,0 %	79,7 %	79,8 %	6,7 %
55 - 59	68,0 %	70,1 %	71,7 %	72,6 %	73,7 %	69,0 %	74,2 %	75,6 %	74,5 %	6,5 %
60 - 64	40,0 %	40,5 %	42,6 %	46,0 %	48,3 %	49,8 %	54,1 %	57,2 %	58,6 %	18,6 %

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Savonlinnan ja verrokkikuntien työllisyysasteen kehitys

Työllisyysasteen (18–64-vuotiaat) kehitys 2015-2023

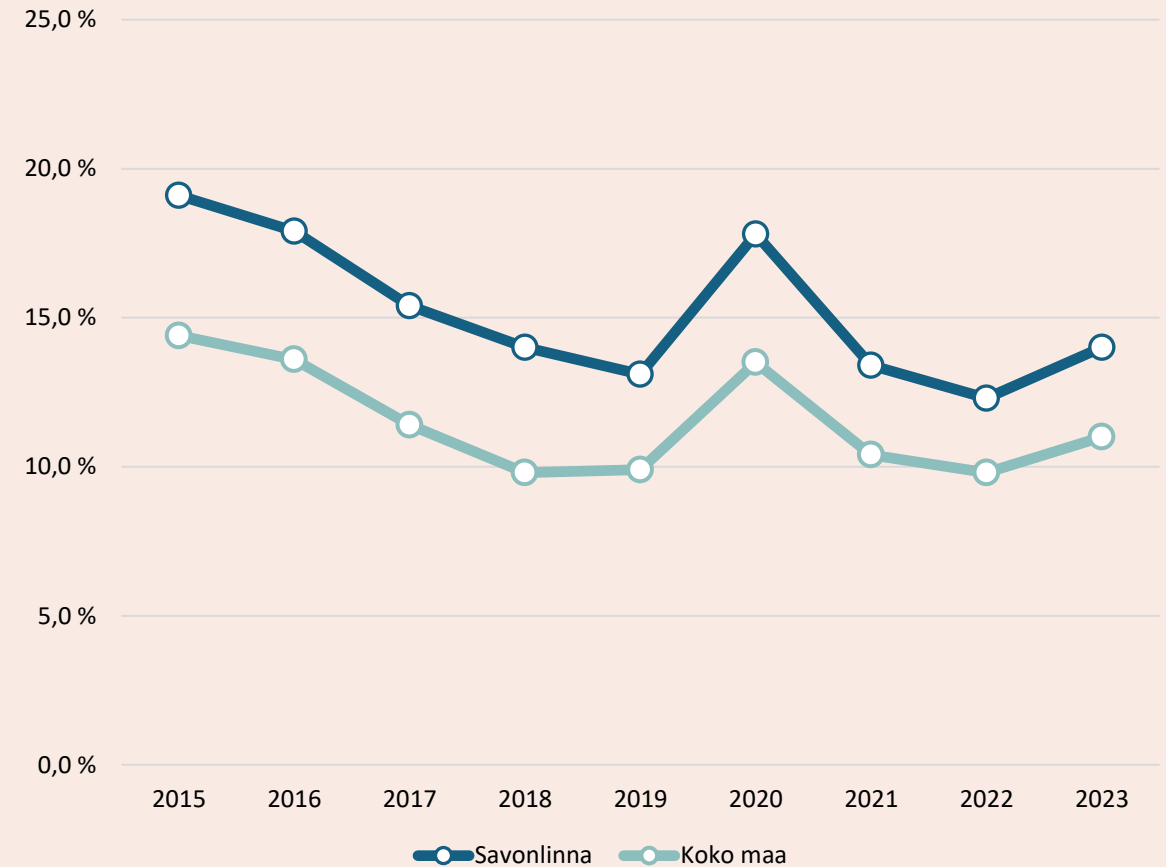
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Työttömyysasteen kehitys

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan työttömyysasteen kehitystä vuosien 2015-2023 aikana.

- **Savonlinnan 18–64-vuotiaiden työttömyysaste oli 14,0 prosenttia vuonna 2023.** Savonlinnan työttömyysaste on koko maan tasoon nähden suhteellisen korkea.
- Työttömyysaste on kuitenkin laskenut merkittävästi: **Työttömyysaste laski Savonlinnassa 5,1 prosenttiyksiköllä vuosien 2015-2023 aikana.** Työttömyysaste laski pääosin jokaisena vuotena ajanjakson aikana. Ainoastaan vuosien 2020 ja 2023 aikana työttömyysaste kasvoi.
- **Vuoden 2023 aikana työttömyysaste kääntyi kasvuun Savonlinnassa ja ennakkotietojen mukaan kasvaa myös vuoden 2024 aikana.** Tilanne on kuitenkin täysin samankaltainen suurimassa osassa Suomen kuntia.
- Kaupungin työttömyysaste on yhä seutukaupunkien keskitasoa korkeampi ja useimpia verrokkikaupunkeja haasteellisempi.

Työttömyysasteen (18–64-vuotiaat) kehitys 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

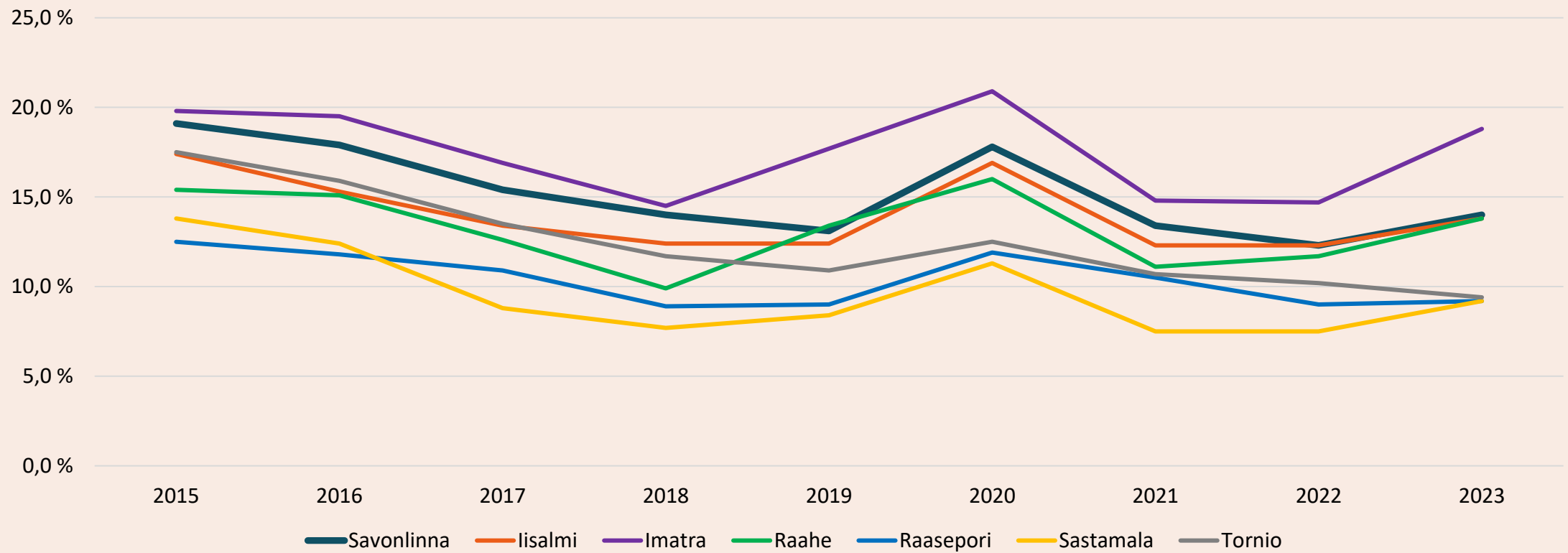
Työttömyysaste ikäryhmittäin 2015-2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos 2015-2023
20 - 24	28,3 %	25,7 %	21,4 %	22,1 %	19,8 %	24,9 %	18,9 %	17,0 %	20,5 %	-7,8 %
25 - 29	19,8 %	18,9 %	16,0 %	14,3 %	12,2 %	20,6 %	12,9 %	14,2 %	15,8 %	-4,0 %
30 - 34	19,1 %	15,4 %	14,6 %	12,2 %	13,1 %	17,3 %	13,2 %	12,1 %	14,2 %	-4,8 %
35 - 39	15,0 %	13,6 %	12,1 %	11,2 %	10,3 %	14,5 %	10,3 %	9,3 %	11,8 %	-3,2 %
40 - 44	16,1 %	14,5 %	11,3 %	10,1 %	9,2 %	12,7 %	9,6 %	9,2 %	10,9 %	-5,2 %
45 - 49	16,3 %	14,9 %	11,7 %	11,0 %	10,7 %	14,9 %	11,0 %	10,8 %	10,5 %	-5,7 %
50 - 54	15,3 %	15,1 %	13,2 %	12,4 %	11,6 %	16,6 %	11,3 %	11,2 %	11,4 %	-3,8 %
55 - 59	18,2 %	16,3 %	15,1 %	14,0 %	13,0 %	18,6 %	13,6 %	11,7 %	13,5 %	-4,6 %
60 - 64	26,1 %	26,5 %	22,6 %	19,2 %	18,3 %	21,9 %	18,8 %	15,7 %	17,2 %	-8,9 %

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Savonlinnan ja verrokkikuntien työttömyysasteen kehitys

Työttömyysasteen (18–64-vuotiaat) kehitys 2015-2023

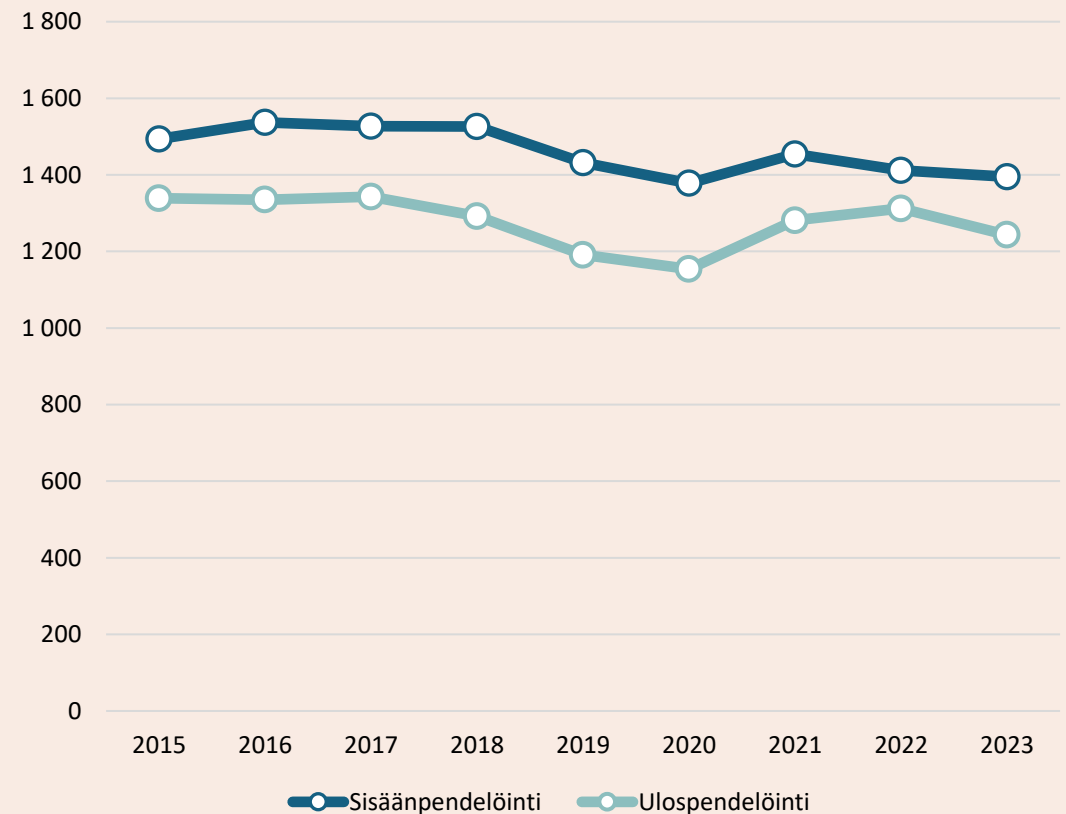
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: työssäkäynti

Savonlinnan pendelöinti

Kuviossa on tarkasteltu pendelöintiä vuosien 2015-2023 Savonlinnassa.

- Savonlinnaan pendelöi yhteensä noin 1 400 henkilöä vuonna 2023.
- **Sisäänpendelöintiä** (pendelöintiä Savonlinnaan) **tapahtui eniten lähikunnista: Rantasalmesta (+181 henkilöä), Parikkalasta (+164 henkilöä) ja Enonkoskelta (+161 henkilöä).**
- Savonlinnaan pendelöitiin eniten teollisuuden (+271 henkilöä), terveys- ja sosiaalipalveluiden (+52 henkilöä) sekä tukku- ja vähittäiskaupan (+120 henkilöä) työpaikoille.
- Savonlinnasta pendelöi muualle Suomeen yhteensä noin 1 240 henkilöä vuonna 2023.
- **Ulospendelöinti oli kaikista suurinta Helsinkiin (-120 henkilöä), Mikkeliin (-105 henkilöä) ja Enonkoskelle (-90 henkilöä).**
- Savonlinnasta pendelöitiin eniten teollisuuden (+156 henkilöä), terveys- ja sosiaalipalveluiden (+141 henkilöä) sekä koulutuksen (+139 henkilöä) työpaikoille.

Sisään- ja ulospendelöinti 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Eläköitymispaine toimialoittain

Kuviossa on tarkasteltu toimialoittain arvioitua 10 vuoden sisällä eläköityvien osuutta nykyisistä työllisistä.

- **Savonlinnan nykyisistä työllisistä noin 30,6 prosenttia on eläkeiässä seuraavan 10-vuoden sisällä.** Toimialoittain tarkasteltuna eläköitymispaine vaihtelee noin 20-41 prosentin välillä.
- Yli 30 työllisen toimialoista eläköitymispaine on suurin kotitalouksien toiminnassa työnantajina (40,8 %) kiinteistöalan toiminnassa (36,6 %) sekä julkisessa hallinnossa ja maanpuolustuksessa (36,2 %).
- **Työvoimapula voi olla tulevaisuudessa erityisesti merkittävä suuremmilla toimialoilla kuten maa- ja metsätaloudessa, kuljetus ja varastoinnissa, hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa, koulutuksessa sekä terveys- ja sosiaalipalveluissa.**
- Koko maan nykyisistä työllisistä noin 22,5 prosenttia on eläkeiässä seuraavan 10-vuoden sisällä. Kaupungin eläköitymispaine on myös selvästi verrokkien keskitasoa suurempi.

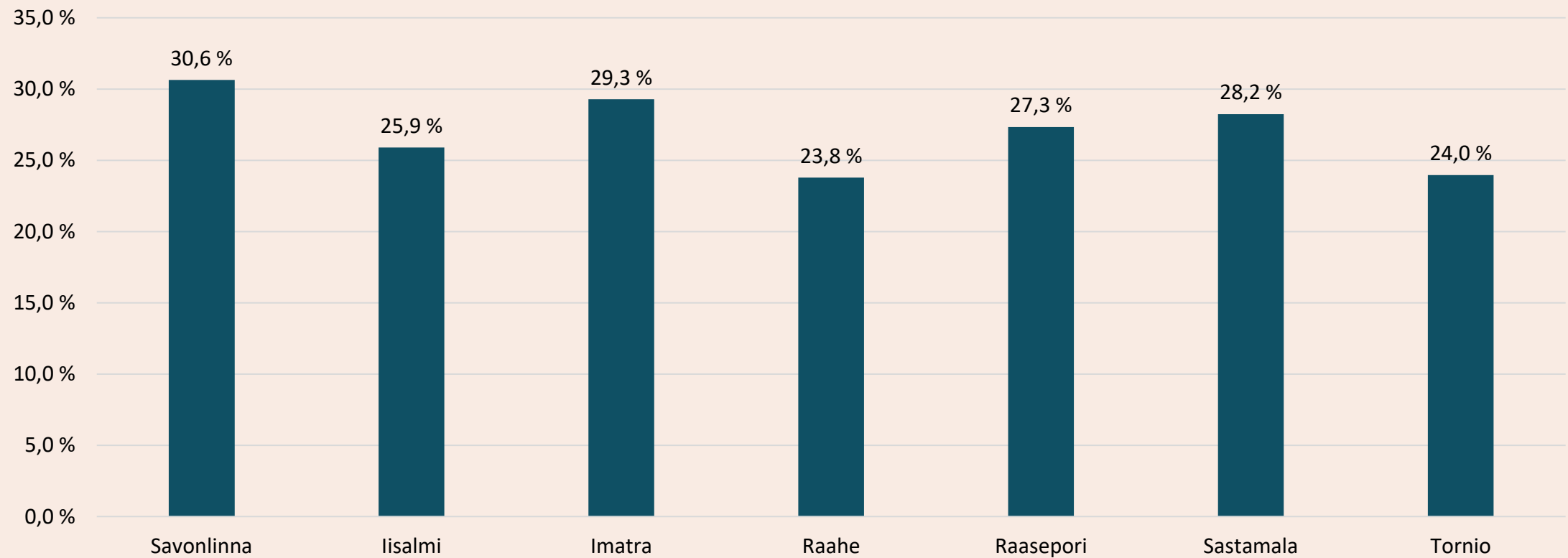
Eläköitymispaine 10-vuoden kuluessa toimialoittain

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Savonlinnan ja verrokkikuntien eläköitymispaine

Eläköitymispaine 10-vuoden kuluessa

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Yhteenveto – elinkeinorakenne ja työssäkäynti

- **Savonlinnassa erityisesti korotustavat erityisesti terveys- ja sosiaalipalveluiden, teollisuuden sekä maa- ja metsätalouden työpaikat koko maan elinkeinorakenteeseen verrattuna.** Kaupungissa on taas huomattavasti keskimääräistä vähemmän informaatio ja viestinnän, ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisen toiminnan sekä julkisen hallinnon työpaikkoja. Kaupungin elinkeinorakenne onkin suhteellisen ”perinteinen” ja palveluvaltainen; erityisesti pääsääntöisesti korkeakoulutusta vaativien ”tietotyöalojen” merkitys on kaupungissa vähäinen.
- **Työpaikkakehitys on ollut kaupungissa kohtuullisen negatiivista vuosien 2015-2023 aikana**, jolloin työpaikkojen määrä laski yhteensä noin 1 000 työpaikalla eli 7,8 prosentilla. **Kehityksessä on kuitenkin toimialoittaisia eroja:** työpaikkojen määrä kasvoi eniten hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa sekä terveys- ja sosiaalipalveluissa ja laski eniten tukku- ja vähittäiskaupan sekä koulutuksen aloilla. Erityisen voimakkaita kasvualoja kaupungissa ei kuitenkaan ollut vuosien 2015-2023 aikana. **Kaupungin työpaikkakehitys oli keskimääräistä kuntaa haasteellisempaa**, muttei poikkeavan haastavaa seutukaupunkien ryhmään verrattuna.
- **Vaikka työpaikkakehityksessä on ollut haasteita Savonlinnassa, työllisyys- ja työttömyysasteen kehitys on ollut vahvaa.** Sekä työllisyys- että työttömyysaste ovat kasvaneet merkittävästi kaupungissa etenkin 2010-luvun toisella puoliskolla. 2020-luvulla kehitys on ollut vaihtelevampaa ja etenkin vuosien 2023 sekä ennakkotietojen perusteella vuoden 2024 aikana työllisyyden ja työttömyyden tila ovat heikentyneet Savonlinnassa.
- **Vahvasta työllisyys- ja työttömyysasteen kehityksestä huolimatta kaupunki on yhä maan keskitasoa jäljessä;** molemmissa asteissa on yhä merkittävää kasvunvaraa. Erityisesti työvoiman nuorimpien ja iäkkäämpien ryhmien työllisyystila on selvästi maan keskitasoa haasteellisempi.
- **Kaupungin laskennallinen eläköitymispaine on valtava: Savonlinnan nykyisistä työllisistä noin 30,6 prosenttia on eläkeiässä seuraavan 10-vuoden sisällä.** Haastava väestönkehitys yhdistettynä suureen eläköitymispaineeseen voi tuottaa tulevaisuudessa työvoimapulan riskiä suuremmilla toimialoilla kuten maa- ja metsätaloudessa, kuljetus ja varastoinnissa, hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa, koulutuksessa sekä terveys- ja sosiaalipalveluissa. Erityisesti sosiaali- ja terveystalouden saralla riski on suuri ikääntymisen tuottaman kasvavan palvelutarpeen takia.

FCG.

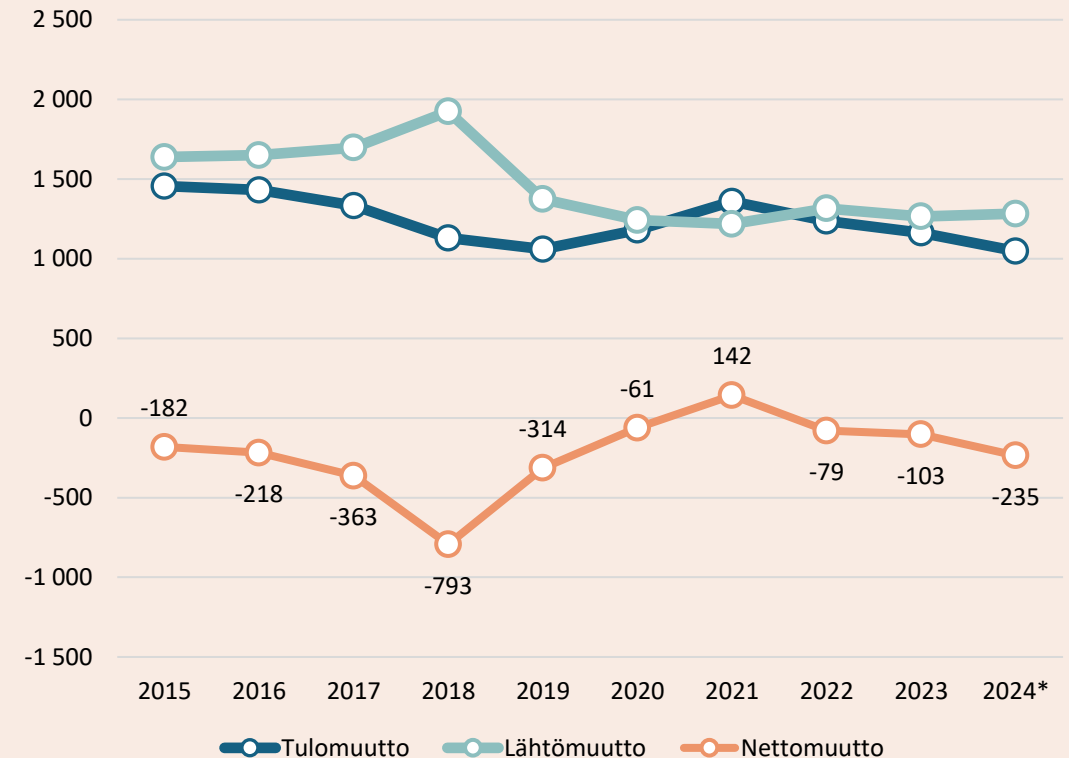
3. Veto- ja pitovoima

Kuntien välinen muuttoliike

Kuviossa on tarkasteltu kuntien välistä tulo-, lähtö- ja nettomuuttoa vuosien 2015-2024 aikana.

- Savonlinnaan muutti noin 12 400 henkilöä ja Savonlinnasta muutti noin 14 600 henkilöä vuosien 2015-2024* aikana.
 - Tulomuuttajien määrä maan sisäisessä muuttoliikkeessä aleni Savonlinnassa noin 410 henkilöllä ja lähtö-muuttajien määrä 360 henkilöllä ajanjakson aikana.**
 - Sekä tulo- että lähtömuutossa on ollut merkittävää vuosittaista vaihtelua. Kuitenkin molempien muuttojen määrä on laskenut ajanjakson aikana merkittävästi.
 - Savonlinna kärsi muuttotappiota yhteensä noin 2 210 henkilöä vuosien 2015-2024* aikana eli keskimäärin 221 henkilöä vuodessa.**
 - Savonlinna kärsi lähes jokaisena vuotena muuttotappiota vuosien 2015-2024* aikana. Ainoastaan vuoden 2021 aikana Savonlinna sai muuttovoittoa. Muuttotappio määrät ovat kuitenkin olleet alhaisempia 2020-luvun aikana kuin vuosien 2015-2019 aikana.
- Hyvin suuret muuttotappiot vuosien 2017 ja 2018 aikana selittyivät etenkin lähtömuuttojen voimakkaalla kasvulla.

Kuntien välinen tulo-, lähtö- ja nettomuutto
2015-2024*

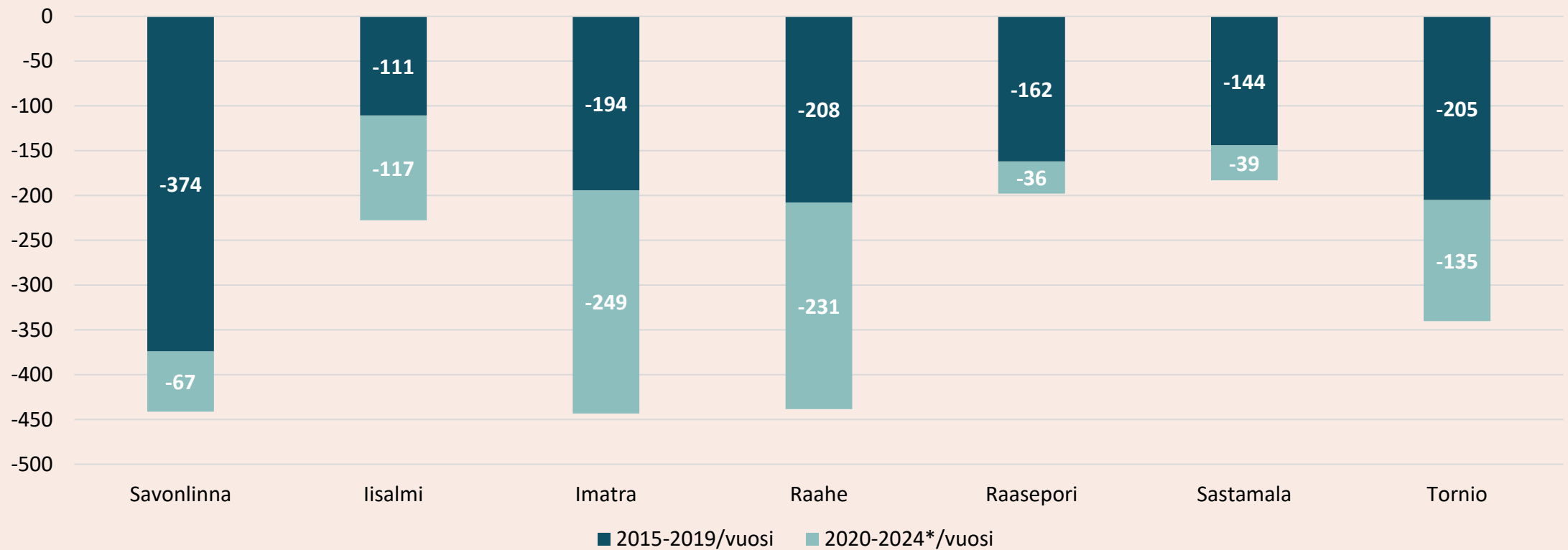

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: muuttoliike

*Ennakkotieto

Savonlinnan ja verrokkikuntien kuntien välinen nettomuutto

Kuntien välinen nettomuutto 2015-2024*

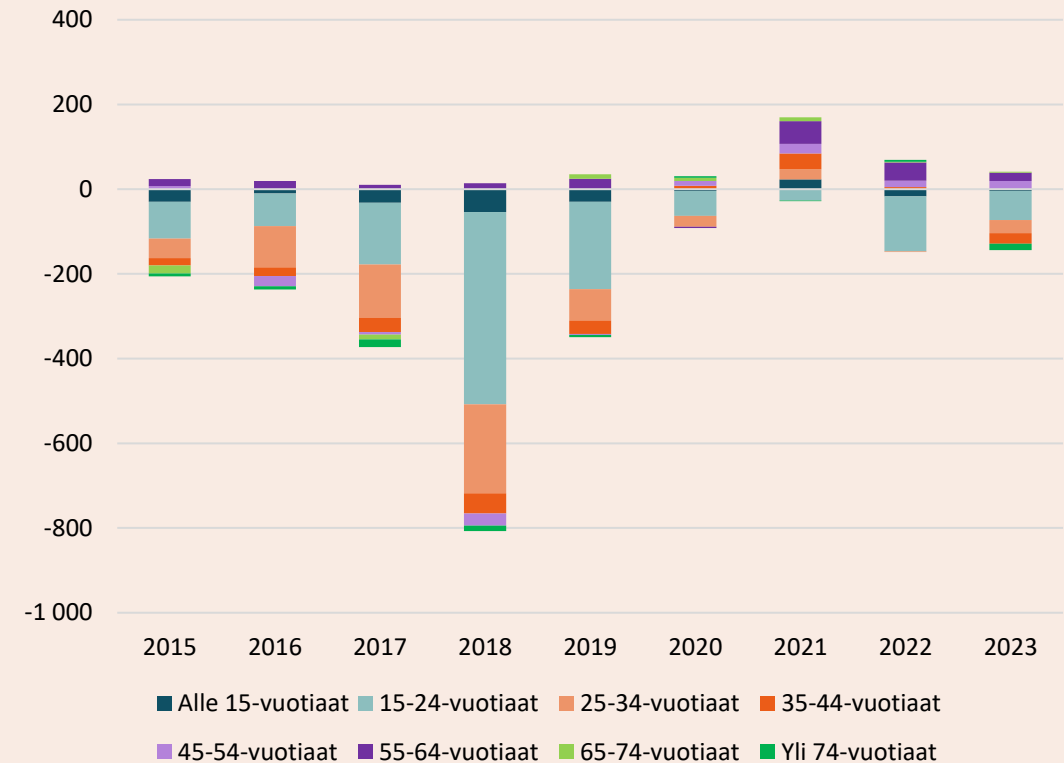
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: muuttoliike

Kuntien välinen nettomuutto ikäryhmittäin

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan kuntien välistä nettomuuttoa ikäryhmittäin vuosien 2015-2023 aikana.

- Savonlinna kärsi muuttotappiota kaikista muista ikäryhmistä paitsi 45–54 ja 55–64 ikäryhmistä.
 - **Savonlinnan muuttotappioisuus perustuu etenkin 15–24 vuotiaisiin nuoriin.** Tämä on odotettua; lähes kaikki kunnat jossa opiskelumahdollisuudet ovat rajalliset menettävät merkittävästi nuoria muuttajia. Savonlinna kärsi tässä ryhmässä muuttotappiota keskimäärin 139 henkilöä vuodessa vuosien 2015-2023 aikana.
 - Savonlinnan kärsii myös merkittävää muuttotappiota 25–34 vuotiaiden ryhmässä. **Muuttotappiot nuorista aikuisista ovat erittäin haitallisia Savonlinnan kannalta sillä monet ikäryhmästä ovat jo työllisiä ja alkavat asettua ”aloilleen”:** huomattava osuus tässä ryhmässä muuttavista menetetään pysyvästi. Savonlinna kärsi nuorista aikuisista muuttotappiota keskimäärin 65 henkilöä vuodessa vuosien 2015-2023 aikana.
 - Savonlinnan kuntien välinen nettomuutto vahvistui kuitenkin kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi 35–44- ja yli 74-vuotiaiden ikäryhmissä ajanjakson aikana.
- Erityisesti nuorten aikuisten ryhmässä kärsityt suuret muuttotappiot erottavat Savonlinnaa muista verrokkikaupungeista.

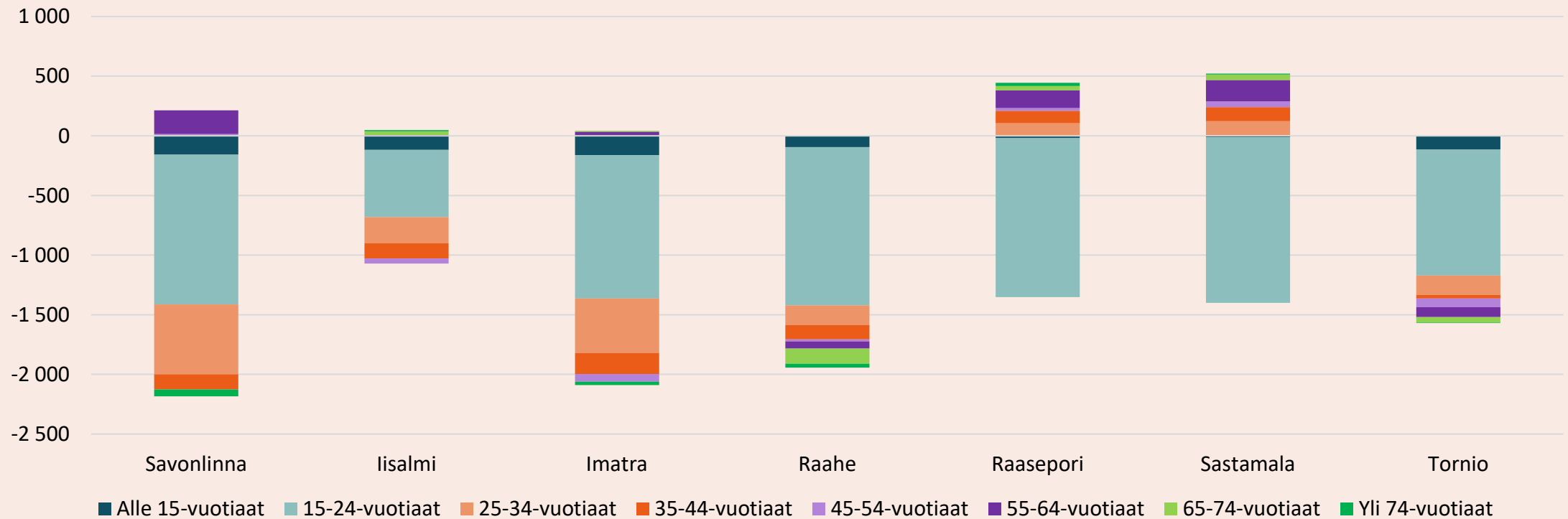
Kuntien välinen nettomuutto ikäryhmittäin
2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, StatFin: muuttoliike

Savonlinnan ja verrokkikuntien kuntien välinen nettomuutto ikäryhmittäin

Kuntien välinen nettomuutto ikäryhmittäin 2015-2023

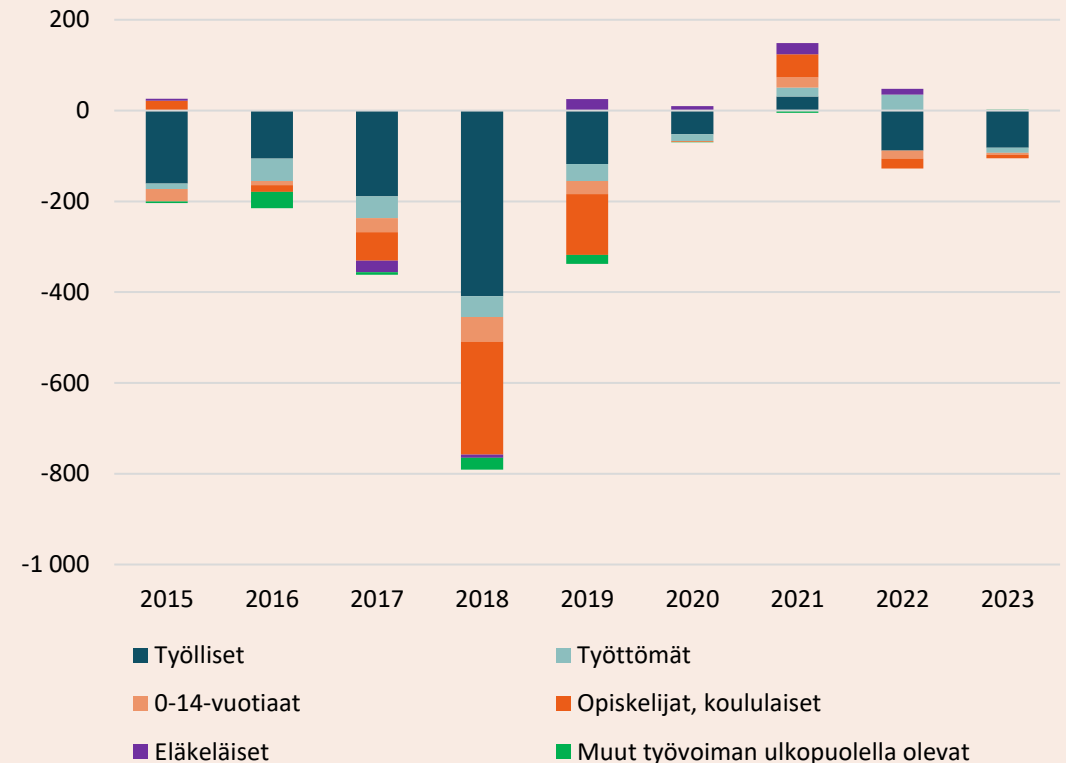
Lähde: Tilastokeskus, StatFin: muuttoliike

Kuntien välinen nettomuutto pääasiallisen toiminnan mukaan

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan kuntien välistä nettomuuttoa pääasiallisen toiminnan mukaan vuosien 2015-2023 aikana.

- Savonlinna sai muuttovoittoa eläkeläisistä, mutta kärsi muuttotappiota kaikista muista pääasiallisen toiminnan ryhmistä vuosien 2015-2023 aikana.
- **Savonlinnan muuttotappion takana oli ensisijaisesti työllisten ryhmä ja toissijaisesti opiskelijoiden ryhmä.**
- Työllisten ryhmästä kärsityt muuttotappiot vaihtelivat merkittävästi vuositasolla ajanjakson aikana. **Muuttotappioiden määrä ovat kuitenkin olleet 2020-luvulla selkeästi alhaisempia kuin vuosien 2015-2019 aikana.**
- Savonlinnan opiskelijoiden ryhmästä kärsittyjen muuttotappioiden määrä oli korkeimmillaan vuosien 2018-2019 aikana. **2020-luvun aikana nettomuutto on kuitenkin ainoastaan hieman negatiivinen ja oli jopa positiivinen vuoden 2021 aikana.**
- Muiden pääasiallisen toiminnan ryhmien nettomuuton vaikutus oli huomattavasti alhaisempi

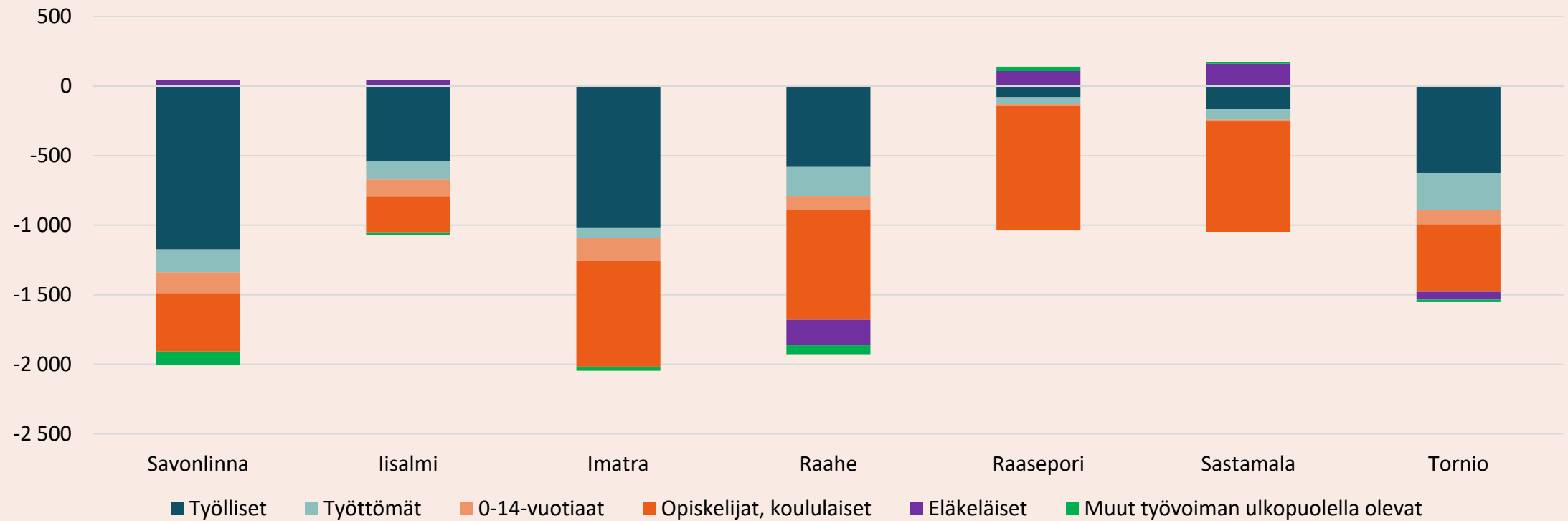
Kuntien välinen nettomuutto pääasiallisen toiminnan mukaan 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: muuttaneiden taustatiedot

Savonlinnan ja verrokkikuntien kuntien välinen nettomuutto pääasiallisen toiminnan mukaan

Kuntien välinen nettomuutto pääasiallisen toiminnan mukaan 2015-2023

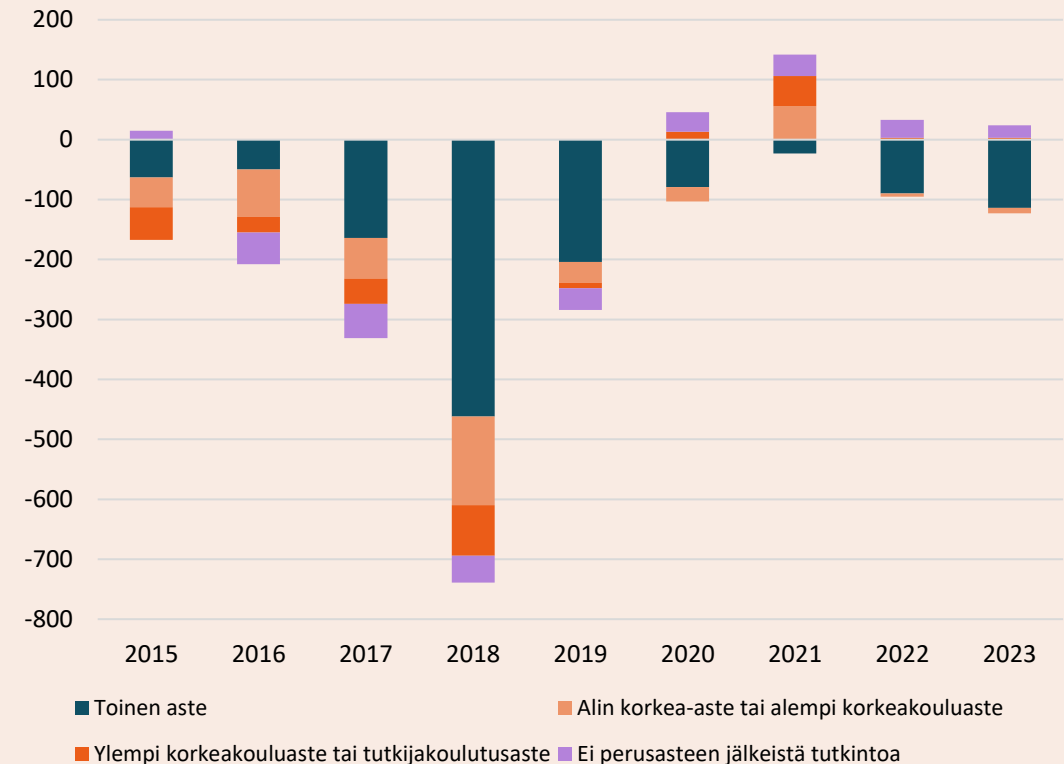
Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: muuttaneiden taustatiedot

Kuntien välinen nettomuutto koulutusasteen mukaan

Kuviossa on tarkasteltu Savonlinnan kuntien välistä nettomuuttoa koulutusasteen mukaan vuosien 2015-2023 aikana.

- Savonlinna kärsi 15-vuotta täyttäneistä muuttotappiota jokaisessa koulutusasteen ryhmässä vuosien 2015-2023 aikana.
- **Savonlinna kärsi ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevista 15-vuotta täyttäneistä muuttotappiota 56 henkilöä vuosien 2015-2023 aikana eli keskimäärin kuusi henkilöä vuodessa.** 2020-luvun aikana Savonlinna on kuitenkin saanut muuttovoittoa ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevista.
- **Savonlinna kärsi toisen asteen tutkinnon suorittaneista muuttotappiota noin 1 250 henkilöä vuosien 2015-2023 aikana eli keskimäärin 139 henkilöä vuodessa.** Muutto-tappio määrät vaihtelivat merkittävästi ajanjakson aikana.
- **Savonlinna kärsi korkea-asteen tutkinnon suorittaneista muuttotappiota noin 510 henkilöllä vuosien 2015-2023 aikana eli keskimäärin 56 henkilöä vuodessa.** 2020-luvun aikana Savonlinna on kuitenkin saanut muutto-voittoa korkea-asteen tutkinnon suorittaneista.

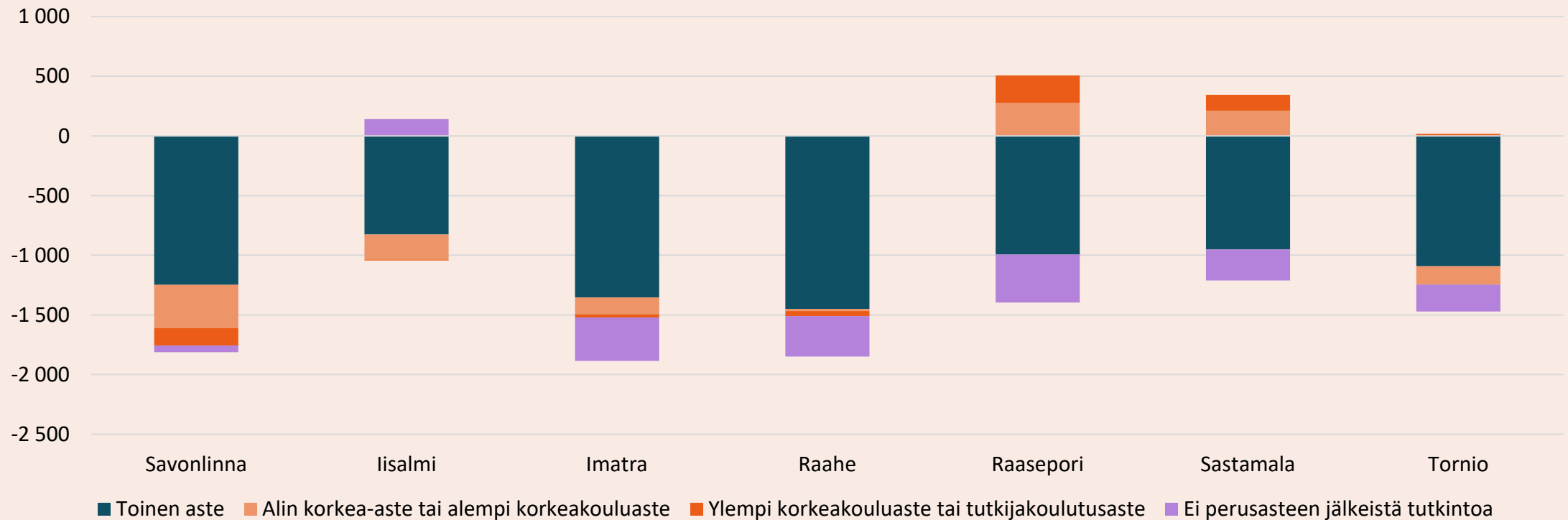
Kuntien välinen nettomuutto (15-vuotta täyttäneet) koulutusasteen mukaan 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: muuttaneiden taustatiedot

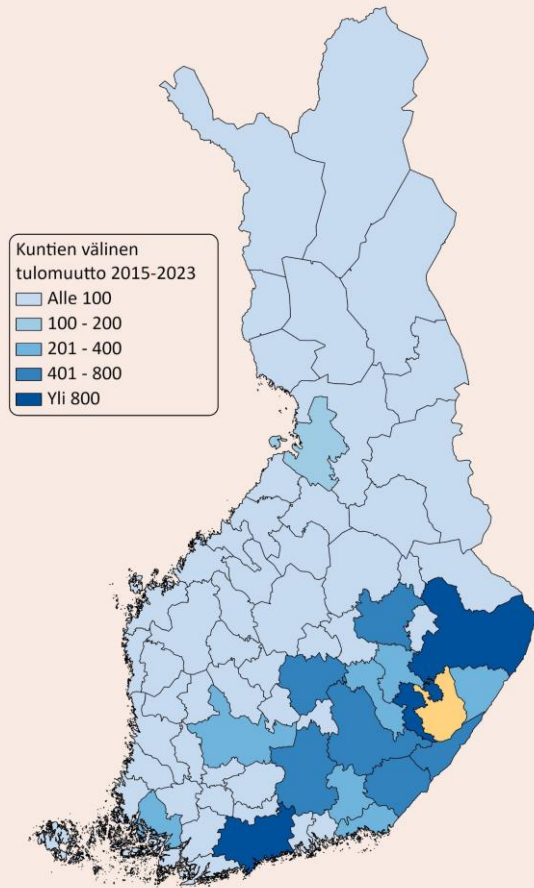
Savonlinnan ja verrokkikuntien kuntien välinen nettomuutto koulutusasteen mukaan

Kuntien välinen nettomuutto (15-vuotta täyttäneet) koulutusasteen mukaan 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: muuttaneiden taustatiedot

Savonlinnan tulomuutto seuduittain vuosina 2015-2023

1 261

tulomuuttoa keskimäärin vuodessa.

20,8 %

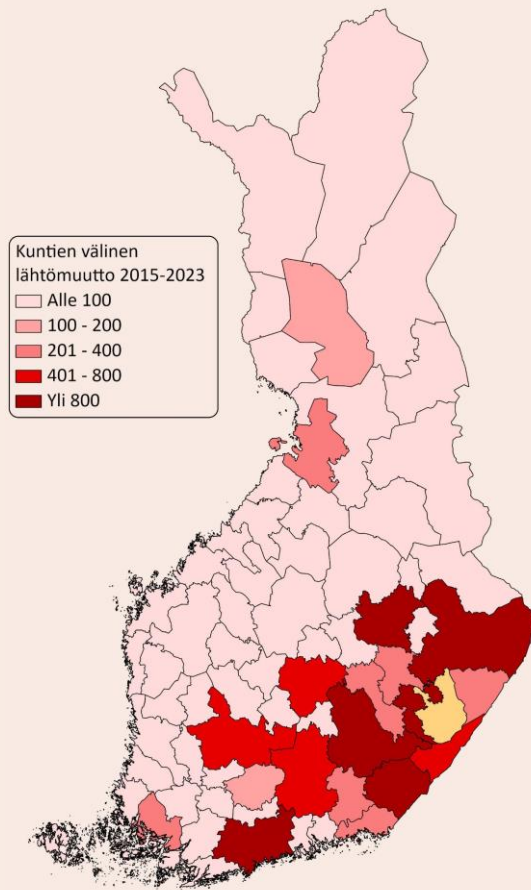
kaikista tulomuutoista lähtöisin Helsingin seudulta.

8,5 %

kaikista tulomuutoista lähtöisin omalta seudulta.

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: muuttoliike ja väestönmuutokset

Savonlinnan lähtömuutto seuduittain vuosina 2015-2023

1 480

lähtömuuttoa keskimäärin vuodessa.

20,0 %

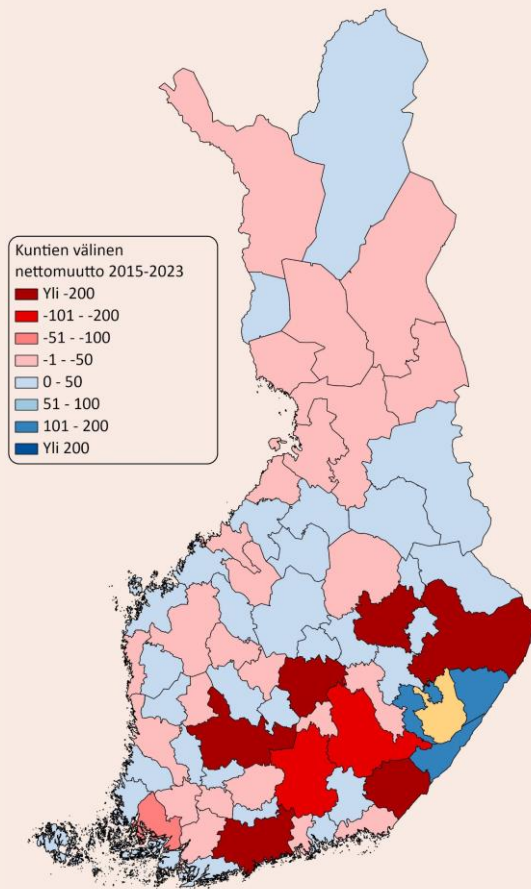
kaikista lähtömuutoista suuntautui Helsingin seudulle.

11,1 %

kaikista lähtömuutoista suuntautui Joensuun seudulle.

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: muuttoliike ja väestönmuutokset

Savonlinnan nettomuutto seuduittain vuosina 2015-2023

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu: muuttoliike ja väestömuutokset

-1 971

henkilöä muuttotappiota yhteensä.

Eniten muuttovoittoa:

Savonlinnan (+167 henkilöä), Keski-Karjalan (+120 henkilöä), Imatran (+104 henkilöä), Kouvolan (+27 henkilöä) ja Riihimäen seudulta (+19 henkilöä).

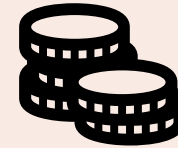
Eniten muuttotappiota:

Joensuun (-587 henkilöä), Kuopion (-372 henkilöä), Jyväskylän (-301 henkilöä), Helsingin (-300 henkilöä) ja Lappeenrannan seudulle (-246 henkilöä).

Savonlinnan kuntien välisestä muuttoliikkeestä saadut muuttovoitot (profiili) 2015-2023

55–64-vuotiaat
(+199 henkilöä)

*Muuttotappiota kaikista ryhmistä tuloluokkien mukaan tarkasteltuna**

Vuosina 2018-2022

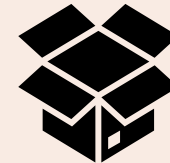
Eläkeläiset
(+46 henkilöä)

Oman seudun muista kunnista
(+167 henkilöä)

Muuttotappiota kaikista ryhmistä koulutusasteen mukaan tarkasteltuna

Muuttovoittoa
30/69 seudusta

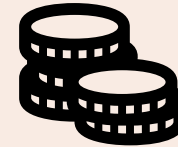
Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu, muuttoliike ja Väestönmuutokset & muuttaneiden taustatiedot

*Työlliset

Savonlinnan kuntien välisestä muuttoliikkeestä saadut muuttotappiot (profiili) 2015-2023

15–24-vuotiaat
(-1 255 henkilöä)

Pienituloiset*
(-586 henkilöä)

Vuosina 2018-2022

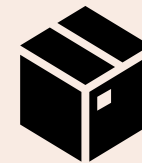
Työlliset
(-1 174 henkilöä)

Joensuun seutu
(-587 henkilöä)

Toinen aste
(-1 249 henkilöä)

Muuttotappiota
35/69 seudulle

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu, muuttoliike ja Väestönmuutokset & muuttaneiden taustatiedot

*Työlliset

Yhteenveto – veto- ja pitovoima

- **Yksi merkittävimmistä syistä kaupungin väestön kasvulle olivat merkittävät muuttotappiot maan sisäisessä muuttoliikkeessä.** Savonlinna kärsi suuria muuttotappiota vuosien 2015-2024* aikana, ainoastaan vuoden 2021 aikana Savonlinna sai muuttovoittoa. Kaupunki kärsi erityisen suuria muuttotappioita vuosien 2016-2019 aikana, osin opettajakoulutustoiminnan päättymisen myötä. **Muuttotappioiden määrät ovat vähentyneet 2020-luvun aikana, mutta ovat yhä merkittäviä.**
- **Savonlinnan menettää maan sisäisessä muuttoliikkeessä etenkin 15–24 vuotiaita nuoria.** Tappioita selittää koulutuksen ja työn perässä tehdyt nuorten muutot kohti suurempia kaupunkeja. **Tämän lisäksi (ja kriittisemmin) kaupunki kärsii myös merkittävää muuttotappiota 25–34 vuotiaista nuorista aikuisista,** etenkin työllisten ryhmässä. Muuttotappiot nuorista aikuisista heikentävät merkittävästi kaupungin pidempiaikaista kehitystä, sillä tässä iässä tehdään suhteellisen pysyviä asuinpaikkavalintoja, minkä lisäksi mahdolliset paluumuutot realisoituvat (tai jäävät realisoitumasta) ensisijaisesti tässä ryhmässä. Muuttotappiot nuorten aikuisten ryhmässä siirtävät myös tulevaa syntyvyyttä pois kaupungista.
- Savonlinna sai muuttovoittoa eläkeläisistä, mutta kärsi muuttotappiota kaikista muista pääasiallisen toiminnan ryhmistä vuosien 2015-2023 aikana. **Savonlinnan muuttotappion takana oli ensisijaisesti työllisten ryhmä ja toissijaisesti opiskelijoiden ryhmä.** Työllisten ryhmästä kärsityt muuttotappiot vaihtelivat merkittävästi vuositasolla ajanjakson aikana. **Muuttotappio määrät ovat kuitenkin olleet 2020-luvulla selkeästi alhaisempia kuin vuosien 2015-2019 aikana.**
- **Savonlinna kärsi 15-vuotta täyttäneistä muuttotappiota jokaisessa koulutusasteen ryhmässä vuosien 2015-2023 aikana.** Toisen asteen koulutuksen suorittaneista kärsityt muuttotappiot vaihtelivat merkittävästi vuositasolla. Korkea-asteen suorittaneista Savonlinna on sen sijaan saanut muuttovoittoa 2020-luvun aikana.
- **Savonlinna sai muuttovoittoa erityisesti oman seudun muista kunnista sekä Keski-Karjalan ja Imatran seudulta vuosien 2015-2023 aikana.** Muuttotappiota Savonlinnan kärsii etenkin Joensuun, Kuopion, Jyväskylän, Helsingin ja Lappeenrannan seudulle.
- **Savonlinna kärsii keskimääräistä seutukaupunkia suurempia muuttotappioita etenkin 25–34-vuotiaiden ja työllisten ryhmässä,** nuorten ja opiskelijoiden ryhmässä kärsityt muuttotappiot ovat taas seutukaupunkien keskitasoa vastaavia.

4. Johtopäätökset

Johtopäätöksiä – krooninen supistuminen haasteena

- **Savonlinnan tulevaisuuden kehitys tapahtuu vaikeista lähtökohdista.** Viimeisen kymmenen vuoden kehitys on sisältänyt keskimääräistä seutukaupunkia tai kuntaa suurempia haasteita, jotka linkittyvät etenkin kaupungin demografiseen kehitykseen sekä työpaikkakehitykseen. **Vaikka mennyt kehitys ei kahlitse kaupungin tulevaisuutta, vaikuttaa mennyt kehitys ja kaupungin nykytila myös tulevaisuuden toimintaympäristöön.** Etenkin demografiseen kehitykseen liittyy keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä lähes vääjäämättömiä haasteita.
- **Kaupungin haastavan kehityksen taustalla vaikuttavat vastaavat syyt kuin suurimmassa osassa muita vastaavan kokoisia kaupunkeja.** Kaupungin väestökehitys on jäänyt kroonisesti negatiiviseksi, mikä supistaa kaupungin väestöpohjaa, verotuloja sekä potentiaalisia palveluiden asiakkaiden määriä. **Kroonisesti supistuvan väestön pohjasyynä on kaupungin pitkään jatkuneet muuttotappiot nuorten ja nuorten aikuisten muuttoliikkeessä etenkin suuremmille kaupunkiseuduille.**
- **Näitä tappioita selittävät etenkin pitkään vähentynyt työpaikkojen ja työllistymismahdollisuuksien määrä.** Tämän taustalla vaikuttaa taas Suomen elinkeinorakenteen murros 1990-luvulta lähtien, **Savonlinna ei työpaikkojen määrällä mitattuna koskaan toipunut 1990-lamasta,** joka laukaisi kaupungin jatkuvat suuret muuttotappiot. **2010-luvulla kaupungissa elinkeinorakenteen murros on ollut jälleen suuri ja vaikutuksiltaan hyvin negatiivinen.** Lisäksi nuorten muuttoliikkeen ajurina toimii muun maan koulutusmahdollisuudet: **etenkin korkeakoulutettujen paluumuutto on ollut vähäistä,** osin kaupungin elinkeinorakenteen takia, joka tarjoaa vain hillitysti työllistymismahdollisuuksia erikoistuneemmalle työvoimalle. Tätä korostaa kaupungin keskimääräistä seutukaupunkia selvästi pienempi yritysanta.
- **Nuorten ja nuorten aikuisten ryhmässä kärsittyjen muuttotappioiden takia kaupungin väestörakenteen ikääntyminen on nopeutunut,** tämän seurauksena eläkeikäisen väestön osuus on Savonlinnassa keskimääräistä suurempi, mikä korostaa mm. kuolleiden määrää ja nopeuttaa väestön supistumista. **Samalla näiden muuttotappioiden mukana kaupungista ”siirtyy” tulevaisuuden syntyvyyttä muuhun maahan – laskeva hedelmällisessä iässä oleva väestö on johtanut laskevaan syntyneiden määrään,** mikä nopeuttaa väestön vähenemistä ja heikentää entisestään tulevaisuuden työvoiman kehitystä.

Johtopäätöksiä – laskevan syntyvyyden vaikutuksia

- **2010-luvulla kaupungin demografista kehitystä on haastanut koko maan tasolla tapahtunut voimakas syntyvyyden lasku.** Vaikka syntyneiden määrä laski halki 2000-luvun Savonlinnassa, 2010-luvulla ja 2020-luvulla syntyvyyden lasku on ollut poikkeavan voimakasta. **Muutos ei niinkään liity itse Savonlinnaan, vaan selittyy koko maan tasolla tapahtuneilla muutoksilla lasten saannissa** (linkittyen etenkin muutoksiin parinmuodostuksessa, parisuhteiden pituudessa ja vakiintumisessa, koettuun epävarmuuteen ja muuttuneisiin elämisen preferensseihin). Nopean syntyvyyden laskun taustalla vaikuttavatkin yksilötason syyt, joihin kaupungin kyky vaikuttaa on osin rajallinen. **Vaikka syntyvyyden nopea lasku ei liity itse Savonlinnaan, tämän muutoksen vaikutukset näkyvät suoraan kaupungin toimintaympäristössä.** Syntyvyyden lasku nopeuttaa väestön vähenemistä, heijastuu negatiivisesti peruskouluihin 2020- ja 2030-luvulla ja tämän jälkeen heikentää työvoiman kehitystä.
- **Juuri syntyvyyden lasku tuottaa ehkä merkittävimmän keskipitkän aikavälin haasteen kaupungille – peruskouluikäisten määrän hyvin voimakkaan laskun.** Syntyvyyden laskun seurauksena peruskouluihin siirtyy vuosi vuodelta pienempiä ikäkohortteja, mikä johtaa lähes vääjäämättömään oppilaiden määrän laskuun. **2030-luvun puoliväliin mennessä peruskouluikäisten määrä vähenee jopa 900 henkilöllä noin 1 500 peruskouluikäiseen (nykyisestä noin 2 400 henkilöstä).** Lopputuloksena peruskoulutuksen tarpeesta yli kolmasosa häviää. Samalla muutos vaikuttaa maksettaviin valtio-osuuksiin ja saattaa vähentää koulutuksen työpaikkoja Savonlinnassa.
- **Pidemmällä aikavälillä syntyvyyden lasku heijastuu myös alueen työvoiman kehitykseen.** Vaikka kaupunki menettää merkittävästi nuoria työikäisiä muuttoliikkeessä, merkittävä osa kaupungissa kasvaneista myös jää kaupunkiin. Syntyvyyden lasku osuu suoraan tähän ryhmään: **2030-luvun lopulla ja 2040-luvulla työikäisten määrä alkaa laskea nopeasti, sillä työvoimaan siirtyy matalan syntyvyyden ikäryhmiä.** Kehitys voi haastaa alueen työvoiman saatavuutta, erityisesti kun huomioidaan huomattava eläköitymispaine kaupungissa tulevien vuosikymmenien aikana – riittääkö kaupungin palveluiden toteuttamiseen riittävästi osaavaa työvoimaa?
- **Syntyvyyden laskulla on myös muita huomionarvoisia pienempiä vaikutuksia.** Muutoksen seurauksena kaupunkiin muuttavat lapsiperheet ovat sekä aiempaa harvinaisempia että pienempiä, seuraten koko maan trendiä. Samalla myös asumisen tarpeet muuttuvat, sillä yhä suurempi osa aikuisväestöstä on lapsettomia, muuttaen sekä tilantarvetta asumisessa että palveluiden tarvetta.

Johtopäätöksiä – muuttuva asuntokuntarakenne ja jatkuva ikääntyminen

- **Väestön- ja työpaikkojen murroksen tautalla Savonlinna on kokenut merkittävän murroksen myös asumisen rakenteessa – yksinasuvien painoarvo on kasvanut hyvin nopeasti.** Yhä suurempi osa kaupungin asutokunnista asuu yksin: **yksinasuvien määrä kasvoi vuosien 2015-2023 aikana merkittävästi, huolimatta voimakkaasti väestön vähenemisestä.** Yli puolet asutokunnista on kaupungissa tällä hetkellä yksinasuvia. Muutosta selittää osin syntyvyyden laskun taustasyyt: sinkkujen (osin vasten tahtoaan) määrä on kasvanut nopeasti nuoremmissa ryhmissä, minkä lisäksi iäkkään väestön ryhmässä yksinasuvien osuus kasvaa sekä asumiserojen että kuolleisuuden takia. **Samalla yli kahden henkilön asutokuntien määrä ja osuus on laskenut erittäin voimakkaasti,** jopa kolmen hengen perheet ovat harvinaistuneet voimakkaasti.
- **Yksinasuvien määrän ja osuuden nopealla kasvulla on huomionarvoisia vaikutuksia sosioekonomian, talouden ja hyvinvoinnin näkökulmasta.** Muutos heijastuu käytettävissä oleviin tuloihin: **yhden henkilön asutokunnan ostovoima per henkilö on kahden henkilön asutokuntia heikompi,** sillä asumiskustannukset syövät suuremman osan tuloista. Tällä on luonnollisesti negatiivinen vaikutus esimerkiksi alueen kaupallisille palveluille. Vaikutus korostuu etenkin nopeasti kasvavassa leskitalouksien ryhmässä, jotka erityisen pienituloisiin yksin asuvien naisten ryhmään. Yksin asuvien iäkkäiden ryhmässä on yksinäisyyttä kokevien osuus korostuu ja palveluiden saavuttamiseen liittyvät haasteet ovat huomionarvoisia.
- Asutokuntien rakenteen tulevaan kehitykseen vaikuttaa merkittävästi väestön tuleva ikääntyminen. **2020- ja 2030-luvulla hyvin iäkkään väestön määrä kasvaa merkittävästi,** väestön supistumisesta huolimatta. **Etenkin yli 74- ja yli 84-vuotiaiden määrä kasvaa erittäin nopeasti.** Tämä muutos on myös lähes varma. Kehityksen merkittävimmät vaikutukset näkyvät hyvinvointialueen palvelutarpeen kasvuna, joskin hyvinvointialueen palveluiden laadun tai vaikuttavuuden heikentyminen tuottaa haasteita myös kaupungille. **Kaupungin näkökulmasta etenkin palveluiden saavutettavuus korostuu haasteena.** Lisäksi asumisen näkökulmasta asumisen saavutettavuuden merkitys korostuu: todennäköisesti Savonlinnassa tulee tapahtumaan iäkkään väestön keskittävää muuttoliikettä haja-asutusalueelta kohti keskustaajamaa.
- **Ikääntymisen seurauksena hyvin iäkkäiden asutokuntien määrä kasvaa nopeasti.** Suuri osa tästä kasvusta on yksin asuvien asutokuntien kasvua, sillä kuolleisuus yli 80-vuotiaiden ryhmässä tuottaa etenkin yksinasuvien naisten asutokuntia. Näissä asutokunnissa korostuvat useat taloudelliset ja sosiaaliset riskit, joiden huomiointi on välttämätöntä iäkkään väestön hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Johtopäätöksiä – Työvoima ja työvoiman tarve

- **Haastavasta työpaikkakehityksestä huolimatta kaupungin työllisyystilanne on parantunut merkittävästi pitkällä aikavälillä.** Työllisyysaste on noussut ja työttömyysaste on laskenut viimeisen kymmenen vuoden aikana nopeasti ja etenkin yli 50-vuotiaiden työllisyysaste on noussut nopeasti. Osin muutos linkittyy kaupungin ikärakenteen muutokseen: 2010-luvun aikana eläkeikään siirtyi ikäkohortteja, joissa oli sekä paljon työttömiä että jo eläkkeellä olleita. **Toisaalta työllisyysasteen kasvusta huolimatta työllisten määrä väheni merkittävästi kaupungin suurten muuttotappioiden sekä eläköitymisten myötä.** Kasvava työllisyysaste on kuitenkin tästä huolimatta kaupungin elinvoimaa merkittävästi vahvistava tekijä.
- **Hyvästä kehityksestä huolimatta Savonlinnan työllisyyden tila on yhä haasteellinen ja kaupungin työllisyysaste on muuta maata selvästi jäljessä.** Työllisyysasteessa on huomattavaa kasvunvaraa tulevaisuuden näkökulmasta: ennakoitu merkittävä eläköityvien osuus voikin ruokkia työllisyysasteen kasvua huomattavassa määrin. Erityisesti nuorten ja eläkeikää lähestyvien ryhmässä on yhä merkittävää työttömyyttä. .
- **Vuosien 2023-2024 aikana kaupungin työllisyyden tila on heikentynyt muun maan tavoin.** Etenkin nuorten ryhmän työttömyysaste oli huomattavan korkea jo vuonna 2023. Samalla myös pitkäaikaistyöttömien osuus on kasvanut merkittävästi ja jatkaa kasvuaan ainakin vuonna 2025. Lyhyellä aikavälillä työttömyys onkin korostuva haaste kaupungissa, **erityisesti nuorten työttömyysaste on korkea ja heikentää myös kaupungin väestönkehitystä,** sillä haasteet työmarkkinoille siirtymässä ruokkivat nuorten ja nuorten aikuisten lähtömuuttoja.
- Vaikka lähivuosien aikana haasteena on laskeneesta työpaikkojen tarjonnasta johtuva kasvanut työttömyys, **pitkällä aikavälillä myös työvoiman tarjonta on muodostumassa haasteeksi osalla toimialoja.** Etenkin sosiaali- ja terveyspalveluiden työvoiman tarve tulee kasvamaan nopeasti väestön ikääntymisen myötä. Samalla sote-sektorin nykyisestä työvoimasta suuriosa tulee siirtymään eläkkeelle 10-20 vuoden sisällä: alalle tarvitaan satoja uusia työntekijöitä pelkästään korvaamaan eläköitymisiä. **Työikäisen väestön supistuessa uusien työntekijöiden löytäminen voi olla haasteellista,** etenkin kun alan työvoiman tarve kasvaa myös muussa maassa. **Jos työvoiman tarjonta heikkenee merkittävästi, voi tämä uhata kaupungin sotepalveluiden tarjontaa,** joilla on huomattava merkitys alueen työpaikkatarjonnalle.

Johtopäätöksiä – Veto- ja pitovoiman haasteet ja vahvuudet

- **Tulevan demografisen kehityksen näkökulmasta kaupungin kyky houkutella uusia asukkaita (vetovoima) ja kyky pitää kiinni alueella jo asuvista (pitovoima) ovat avain asemassa** niin kansallisen kuin kansainvälisen muuttoliikkeen näkökulmasta. Heikon syntyvyyden takia muuttoliike on *de facto* ainoa tekijä, joka voi vahvistaa kaupungin demografista kehitystä. 2010-luvulla kaupungin asemaa haastoi etenkin opettajakoulutuksen päättyminen, joka johti suuriin muuttotappioihin.
- **Savonlinnan kärsii suuria muuttotappioita nuorten ryhmässä, mutta nämä tappiot ovat odotettuja ja tulevat jatkumaan tulevaisuudessa.** Koulutusmahdollisuuksien vähäisyys johtaa etenkin opiskelijoiden suuriin muuttotappioihin, myös tulevaisuudessa. Kaupunki menettää kuitenkin myös työmarkkinoille siirtyviä nuoria, jota tämän hetken heikko työllisyystila voi lisätä lähivuosina. Kaupungin asema nuorten muuttoliikkeessä ei kuitenkaan ole erityisen haasteellinen, vaan verrannollinen muihin seutukaupunkeihin.
- **Haasteena ei ole niinkään nuorten muutot koulutuksen perässä vaan vähäiset paluumuutot myöhemmällä iällä.** Savonlinna menettää muuttoliikkeessä merkittävästi myös nuoria aikuisia, etenkin työllisiä keskituloisia henkilöitä. **Tässä ryhmässä kärsityt muuttotappiot ovat kriittisiä kaupungin kehityksen kannalta:** ryhmässä tehdyt muutot ovat suhteellisen pysyviä ja myöhemmin palaavien osuus on kaikissa kunnissa matala. Lisäksi nämä muuttotappiot heikentävät kaupungin taloudellista elinvoimaa. **Savonlinnan asema juuri nuorten aikuisten ryhmässä on keskimääräistä seutukaupunkia heikompi.**
- **Vahvistuva asema nuorten aikuisten muuttoliikkeessä vaatisi sekä kovan että pehmeän veto- ja pitovoiman kasvua.** ”Kovan vetovoiman” näkökulmasta alueelle tarvittaisiin etenkin lisää työpaikkoja, jotta alueella asuminen tai alueelle muuttaminen on elannonsaannin näkökulmasta mahdollista. ”Pehmeän vetovoiman” näkökulmasta keskiössä on parantaa Savonlinnaa arkisen asumisen ja elämisen ympäristönä.
- **Savonlinnan on sen sijaan vetovoiman etenkin yli 55-vuotiaiden ryhmässä.** Yksittäisinä vuosina kaupunki on saanut merkittävää muuttovoittoa myös muista ryhmistä (etenkin 2020-luvun alussa). Kaupungilla on siis vahvaakin vetovoimaa osassa väestöryhmiä ja kykyä laajempaan muuttovoitollisuuteen.

Johtopäätöksiä – tuleva kehitykseen vaikuttamisen mahdollisuudet

- **Pitkään jatkunut väestön väheneminen on johtanut tilanteeseen, jossa Savonlinnan väestö vähenee voimakkaasti, vaikka kunta ei enää kärsisi muuttotappioita**, sillä pelkkä luonnollinen väestönlisäys vähentää väestöä noin 300 – 400 henkilöllä. **Väestönkasvun saavuttaminen näistä lähtökohdissa tulevaisuudessa on epätodennäköistä.** Väestönkasvu ei kuitenkaan ole hyvinvoivan kunnan edellytys, jos kaupunki kykenee reagoida tähän ajoissa ja ”hallitsemaan” väestön vähenemistä
- **Veto- ja pitovoiman vahvistumisen merkitys on suuri, sillä vahvaistuva työikäisen väestön kehitys alkaa tasapainottamaan kaupungin väestönkehitystä pitkällä aikavälillä**, hillitsemällä sekä työikäisen väestön laskua että syntyvien lasten määrän vähenemistä. **Jos työikäisen väestön kehitys ei vahvistu, kaupungin krooninen supistuminen tulee jatkumaan myös pitkällä aikavälillä:** väestöennusteen päätösvuosi ei ole tällöin supistumisen päätepiste, vaan väestöpohja jatkaa pienentymistään, kunnes muuttotappiot saadaan katkaistua. Maan sisäisen vetovoiman lisäksi kansainvälisen muuttoliikkeen painoarvo on tulevaisuudessa huomionarvoinen.
- **Merkittävästi vahvistuva veto- ja pitovoima vaatii merkityksellistä muutosta kaupungin toimintaympäristössä – mikä on tekijä, joka lisää kaupungin houkuttelevuutta muuttajille?** Todennäköisesti tämä vaatisi useita positiivisia muutoksia eri osa-alueilla. **Työpaikkakehitys on erityisen kriittinen kysymys:** jos työpaikkojen määrä jatkaa laskuaan, on muuttovoittojen kasvu suhteellisen epätodennäköistä. Kaupunki tarvitsi sekä lisääntyviä investointeja että kasvavaa yrityskenttää, jotta kehitys voisi vahvistua. Samalla on kuitenkin tärkeä huomioida pienemmät positiiviset toimintaympäristöä muuttavat tekijät, esimerkiksi vapaa-ajan asumisen ja matkustamisen vaikutukset kaupungin houkuttelevuuteen ja tunnettavuuteen.
- **Samalla tulevaan kehitykseen liittyy osin vääjäämättömiä, lähes varmoja kehityskulkuja.** Etenkin demografisessa kehityksessä koululaisten nopea väheneminen on käytännössä varmaa ja vaikuttaa suoraan kaupungin toimintaan seuraavilla valtuustokausilla. Pitkällä aikavälillä väestön ikääntyminen on taas varma ja suuri demografinen muutos. **Nämä muutokset vaativat aktiivisia toimia mahdollisimman pian ja ilmiöiden kehityksen seuraamista toimien riittävyyden varmistamiseksi.**

FCG.